SUSCRIPCIÓ
Barcelona . Una pesseta al mes
Espanya. . 4'50 pessetes al trimestre
Extranger . 9'00 id. id.
Pagant per anys, una pesseta de rebaixa

EL:POBLE:CATALÀ

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
CARRER DE SANT PAU, 6, PRINCIPAL
IMPREMPTA
CARRER DE FORTUNY, NÚM. 2 TERS.
TELÈFON
REDACCIÓ, 723 - - IMPREMPTA, 2.298

ANY X.-NUM. 3.107 — BARCELONA, DIMARTS 16 DE SETEMBRE DE 1913 — UN NÚMERO, 5 CÈNTIMS

Grans Magatzems
El Siglo
BARCELONA

Trajos sastre - Trajos sastre per a vestir - Trajos de teatre Trajos de fantasía per a vestir Abrics per a cotxes i viatge Pells - Sortides de teatre - Bates Bruses - Faldilles i rafajos - Cotilles a mida - Trajos per a nena Altes novitats en Fichús, pitets, etc., - Espléndids assortits en llanes, sedes i demés articles de moda - Seccions especials per a la confecció de roba blanca per a senyora i nena

Barcelona, Setembre de 1913

La Direcció dels Magatzems **El Siglo,** es complau en participar a la seva clientela i al públic en general, que la col·lecció de models per a la propera temporada es trobarà exposada en els locals del segón pis, des de'l 18 de l'actual.-Per a major comoditat dels visitants, s'adverteix que les col·leccions de models estrangers s'ensenyaràn en els salons destinats a encárrecs, guardant ordre rigurós de solicitut.-El creixent éxit de les seccions de confeccions ens ha obligat a augmentar el personal de que disposave'm en tallers, comptant des d'aquesta temporada amb nombroses i intel·ligents [illegible] talladores i experts modists-sastres, que indubtablement deixarán complagudes a quantes persones es serveixin afavorir-nos amb sos encárrecs.--El Director de Vendes.

NOTA: No's reparteixen circulars

Revista estrangera

L'autonomía d'Irlanda.-La carta de Lord Loreburn

Tota la premsa del Regne Unit comenta llargament aquests dies la carta que Lord Loreburn ha publicat en «The Times». Es Lord Loreburn un prestigiós ex-ministre lliberal i ha estat sempre un brau defensor de la llibertat de l'Irlanda. Però se sent alarmat fondament pel conflicte de la regió irlandesa de l'Ulster, i voldría evitar els perills gravíssims que ell veu en l'instauració de l'autonomía d'Irlanda en les condicions amb que va a fer-se.

Els nostres lectors saben ja quin és aqueix conflicte de l'Ulster. En aquesta provincia irlandesa, la septentrional, hi estàn establerts, ja fa segles, gran nombre de protestants anglesos, dits orangistes per haver sostingut a Guillem de Orange, els quals són ferotges enemics de la patria irlandesa i de la seva llibertat. No es cregui, emperò, que l'Ulster pugui considerar-se com una regió orangista. Si bé els orangistes predominen en la ciutat de Belfast i en alguns districtes, en altres districtes predominen els irlandesos. El nombre total de protestants orangistes i d'irlandesos catòlics és aproximadament igual. Actualment l'Ulster està representat en la Cambra dels Comuns per 17 diputats nacionalistes irlandesos i per 16 protestants antiautonomistes.

El «Home Rule bill», aprovat dugues vegades per la Cambra dels Comuns i dugues vegades rebutjat per la Cambra dels Lords, inclou l'Ulster dins el territori irlandès, atenent raons històriques i geogràfiques. Però els orangistes s'oposen irreductiblement a formar part de la Irlanda autònoma. Amb els séus «leaders» Edward Carson i el capità Craing al capdavant, menacen amb aixecar-se en armes el dia que el «Home Rule» s'instauri. Es cosa certa que realitzen seriosos preparatius amb aquest objecte. En els darrers mesos han estat descoberts nombrosos i importants contrabans d'armes en l'Ulster. «No ens volem deixar governar pels catòlics irlandesos!» — criden aqueixos abominables fanàtics. Per a treure tot pretext a les seves protestes, el «bill» conté plenes garantíes per a la minoría protestant de l'Irlanda. Mes els orangistes segueixen protestant, vociferant, movent-se epilèpticament i trasbalsant el país. I els conservadors anglesos, els «torys» defensors de l'ordre i de la llei, ajuden i fan chor als facciosos i declaren que si l'Ulster se revolta el poble anglès se posarà al séu costat per a combatre als nacionalistes irlandesos i al govern lliberal que ha pactat amb ells.

De conformitat amb els tràmits senyalats en el «Parliament Act», l'any vinent el «Home Rule bill» serà llei, malgrat l'oposició de l'Alta Cambra. I Lord Loreburn se mostra espantat dels esdeveniments que la resistencia orangista pot motivar. Pinta amb negres tons la situació que's crearà, i fa una crida a tots els homes de bona voluntat per a arribar a un arranjament. Demana, per tant, la celebració d'una conferencia entre'ls prohoms de tots els partits del Regne Unit amb el fí de veure si s'arriba a una solució.

Creu que sense una avinença previa el govern lliberal se trobarà davant d'un conflicte fortíssim. I si aleshores ocupessin el poder els conservadors, altre conflicte, no menys fort, esclataría.

En el primer cas, diu Lord Loreburn, el govern dominaría la revolta armada dels orangistes. ¿Però com s'establiría i consolidaría el règim autonomista a la Irlanda tenint dintre l'illa l'oposició a ultrança dels centenars de milers de protestants del nord? ¿Quin esdevenidor tindría aqueix règim, al qual els orangistes combatríen tossudament tots els dies i totes les hores? L'Irlanda autònoma esmerçaría estèrilment les seves forces combatent als enemics que té dintre de casa.

Pitjors perspectives presenta, afegeix Lord Loreburn, la tornada dels conservadors al poder, que significaría la mort de l'«Home Rule bill.» S'hauría evitat la revolta dels facciosos de l'Ulster, mes fóra ben de temer la revolta formidable, desesperada, dels patriotes irlandesos, decepcionats terriblement en les seves esperances de llibertat. D'altra part, ¿còm se sostindría el govern conservador tenint en contra'ls 85 diputats irlandesos del Parlament de Londres?

L'arranjament podría consistir en sotmetre a un plebiscit, mitjançant unes eleccions generals, la qüestió de si l'Ulster ha de formar part de l'Irlanda autònoma o si ha de seguir unit a la Gran Bretanya. Tots els partits hauríen de comprometre's a acceptar el resultat del «referendum.»

Des d'ara ja pot dir-se que la ben intencionada proposta de Lord Loreburn ha fracassat. I ha fracassat per culpa de l'intransigencia d'orangistes i «torys». El «referendum» tindría per als lliberals, en les actuals circumstancies, enormes inconvenients, i probablement hauría estat rebutjat. Però tant els lliberals com els nacionalistes irlandesos s'hauríen mostrat disposats a fer noves concessions als ulsterians. Aqueixes concessions consistiríen en donar un règim especial d'autonomía administrativa als quatre comtats de la provincia d'Ulster i en concedir-los amples facultats per a organitzar l'ensenyament.

Amb res d'això se conformen els enemics de la terra irlandesa. La premsa conservadora anglesa coincideix en dir que la conferencia proposada per Lord Loreburn sols podría acceptar-se si préviament fos retirat el projecte d'«Home Rule». No volen esmenar aquest; volen destruir-lo. No hi ha, doncs, avinença possible.

En aquest punt, l'actitut dels lliberals anglesos és lleial, noble, admirable. Comentant la famosa carta de Lord Loreburn, els diaris ministerials proclamen altament que consideren intangibles els principis essencials de l'autonomía irlandesa. Aquests són, escriu el «The Daily News and Leader», la creació d'un Parlament a Dublin, i l'existencia d'un poder executiu irlandès responsable. «Aquests principis — afegeix — han estat acceptats pel país, han estat dugues vegades ratificats per la Cambra dels Comuns, i en la vinenta temporada parlamentaria entraràn en el llibre de les lleis.»

No en tenim cap dubte: si el govern lliberal segueix en el poder, l'any vinent s'instaurarà a l'Irlanda l'autonomía nacional. I ja veurem què succeirà. Són molts els que creuen que'ls orangistes no faràn pas de bon troç totes les coses que fanfarronament anuncien.

A. R. i V.

Ciutadanes

Al cap d'avall del portal de l'Angel ve la plaça de Santa Agna; la plaça de Santa Agna té dues cames que s'obren graciosament; l'una és el carrer dels Arcs en la qual viu el jove Ignasi Brics—«al jove Ignasi Brics, qui és que no'l coneix» «(Josep Carner. «Catalrunya». 1906.)»—L'altra cama és el carrer de la Cucurulla. En el carrer de la Cucurulla hi ha un cirabotes coix i catalanista, un estanc i una font. També hi ha la botiga ons s'expèn l'acreditat vi del Castell del Remei.

Lo que'ns interessa és la font. A la font li fa ombra una casa de senyors d'aquestes característiques de mig segle XVIII. Es gran, té quatre aixetes i un amplíssim dipòsit; després té un com sí diguessim safreig que devía servir quan hi havia aigua per a abeurar cavalls, mules i burros. Ara serveix d'escò als escombriaires mentres esperen que al sò del corn impertinent les criades baixin les sobres i despulles de la vida quotidiana.

Senyors de l'Ajuntament: Trobem que no està bé que un noble safreig, en plena via pública, serveixi per a ofici tant vil. Un safreig és per a omplir-lo d'aigua. Facint-ho.

Després en la clara linfa poden tirar-hi peixos de colors; encara hi poden tirar-hi més. Quasi no'ns atrevim a dir-ho.

Poden tirar-hi una oca.

No és broma, no. Hi estaría molt bé una oca en aquell safreig, tant bé com bé hi estàn en el dels claustres de la Catedral les afortunades que'l tenen llogat.

Els nens li tiraríen pa. Les persones grans, després de dinar, miraríen com se capbuçaría.

Per a que no la robessin sabem un remei. En aquells indrets hi nien les porteres a remats. Un any l'una i l'altre l'altra cuidaríen de l'oca.

Al caure el dia la ficaríen a la barraqueta de la portería, i a l'arribar Nadal la mataríen i se la menjaríen, cuita amb naps de Cerdanya.

L'Ajuntament n'hi posaría una altra, de un color nou a ésser possible, per Sant Esteve.

Ja veieu que us ho donem tot arranjat. Així se fa una Barcelona pintoresca.

M. REI

Piperacina MIDY
GOTA. REUMATISMO

De Política

Notes i comentaris

On està "La Publicidad,,?

No se sabía ben bé on era «La Publicidad», si amb la República encara o ja amb la Monarquía. Però ahir ens ho fa saber en un solt originalíssim i senyalador d'una nova escola periodística el redactor de les Notes polítiques. «La Publicidad» està en l'«arquitrave».

«Estamos en el arquitrave — diu, — donde no alcanza la mirada de los «par venus» con 30 H.P.

De suerte que... vuelvan por otra.»

Felicitem al confrare per la nova posició en que s'ha col·locat. Tots pensàvem que estava «en babia», que diuen fòra de Catalunya.

Les corones per En Casanova

Ahir foren tretes les corones que'l patriotisme dels catalans posà en l'estatua del gran conseller. No més s'hi deixà la de l'Ajuntament, que és de bronzo, com se sab, la qual fou col·locada en el remat del monument.

Varies

Està molt millorat de la seva dolencia el senador senyor Sostres. Ens en alegrem.

—A Torelló s'inaugurarà d'aquí a poc un Centre d'Unió Republicana. S'inaugurarà un nou estandart.

—Ha tornat de pendre els banys el senador senyor Roig i Bergadà.

—Els joves de la Defensa Social estàn preparant una campanya per a que el séu partit prengui part en les eleccions.

—Els radicals preparen un banquet en honor d'un senyor Justo López, radical que resideix a l'Argentina.

—El divendres vinent, dia 19, a les deu del vespre, tindrà lloc en el local de la «Peña Liberal» una reunió de les comissions electorals dels districtes I, II i III d'aquesta ciutat.

CASA MARTÍ
REGALS: Joiería, Platería, Rellotgeria
Objectes d'art, Máquines fotogràfiques, porcelanes, mobles, etc., etc., a preus sens competencia i de veritable ocasió. Estalvia temps diner tota persona que fà operacions en la mateixa. - Unica a Barna. St. Pau 28

ECOS

El jove poeta i filósop corre per Europa, amb calent una mica de Lord Byron. El trobem a Ginebra, a l'Alemanya, a Venecia, a Bolonia després i impensadament en el bell cor de la Provença, quan els «tambourinos» ressonen a la major gloria d'En Mistral i de «Mireio». Quan tot un poble — i aquest poble era la divina França — aclamava'l seu poeta ¿no era com per una predestinació que'ls passos d'En Diego Ruiz, teoritzador, cantor i militant de l'entusiasme, s'endressessin cap a Arlés per a ajudar a posar els llaurers en el front immortal del poeta provençal?

Catalunya ha estat per ell representada en les festes de Saint Rémy. No hi era cap dels nostres poetes, ni dels nostres polítics, però En Diego Ruiz, sí. Això demostra que En Diego Ruiz, malgrat certes vacilacions, sempre es troba al nivell que ell somnia per a la Catalunya allunyada i oposada a la barbárie espanyola. Quan els arribats de totes les terres franceses havíen parlat, ell s'aixecá i digué les seves paraules entusiastes. «La vostra «Coupo Santo» — digué — ha estat escrita amb ocasió d'un homenatge dels catalans. Permeteu-me que us recordi en aquest moment que rebeu el tribut de la França, que heu fet vosaltres per la gloria d'En Verdaguer, lo que Lamartine feu un día per la gloria de «Mireio.» El gran poeta de Catalunya servá per a En Mistral un record tendre i reconegut fins a la seva mort, recordant sempre'l trovador de «L'Atlántida», amb una encisadora emoció, el vostre, «Tu Marcellus eris...» Des d'aquest día Catalunya us estima... Baix el nom de Mistral, veiem en la meva patria, l'aplegament de forces franceses tant riques, que han pogut produir, en un precís moment, aquesta poesía provençal de la qual sou, Mestre, l'exemple mes alt i la mes pura gloria.»

En Diego Ruiz segueix parlant sobre la poesía d'En Mistral, i sobre En Mistral, representant de quelcom molt bell, però també de quelcom al mateix temps vaste i general com és l'amistat entre dugues nacions llatines, l'Idea llatina afermant-se, lo ta amb la seva gracia i el seu poder históric. I el brindis acaba així: A l'Ateneu de Barcelona, que espera un curs sobre la vostra obra, jo'm recordaré d'aquests díes passats a Saint Rémy, d'aquesta Provença en festa, d'aquests poetes que al mateix temps que a la França representen el geni llatí. Obligat a expressar-me en la bella llengua francesa que m'és extranya, no trobo altra mes que una expressió per a traduir-vos els meus sentiments: Visca la nació francesa! La França sempre, la França arreu...»

En Diego Ruiz que segons la seva expressió, va recullir, quan vivía i cantava En Carducci, quelcom del seu foc al peu de la seva cátedra, fou abraçat i besat al front per en Mistral.

Per això sol, ja val la pena d'haver viscut.

—o—

Telegrama de San Sebastián:

«A la «corrida» que s'ha celebrat a Miguelmurra el públic ha assaltat algunes llotges i a causa de l'excessiu pés s'han enfonzat alguns taulons, caient nombrosos espectadors.

Han resultat 40 ferits lleus i 6 guardes civils i 2 policíes, aquests de gravetat.

La cursa s'ha sospés, peró la majoría del públic ha demanat a crits que continués i aixís s'ha fet, malgrat les protestes de part del públic.»

Quaranta vuit ferits? I qué? Com mes, millor, que aixís la raça amb el menyspreu de la sang, demostrava la seva energía. Ademes, ¿per ventura no era alló un espectacle de sang? Doncs, tant era que's vesés a cops de banyes, com per enfonsament. La qüestió consistía sensillament en contemplar sang sota'l sol radiant. ¿Qué era de apreciables ciutadans, de civils i de politzonts? Tenyía igual, la sang crida sang, i tal volta aquella primerenca portaría l'altra, la desitjada, que tenía un preu, la dels toreros.

Espanya és aixís, per cinc pessetes es poden veure cinquanta persones ferides i després, ja retirades a l'hospital, budells de cavalls, carn estripada de toro i uns homes lluents que fan jocs mortals i que àmes vegades surten de la plaça en llitera, i altres a coll-i-bé dels admiradors. Aviam, aviam, en quin altre poble del món per llibertat que hi hagi, per coses grosses que tingui, es pot fer i veure això.

—o—

Escrivim aquestes ratlles profondament commosos. Acabem de llegir un article de «La Tribuna» de Madrid i l'emoció ens ha amprat.

Del tal articlet se'n diu: «Al hilo de las tablas». «La retirada de Bombita». «Apuntes para la historia!» En ell es parla de «don Modesto», del moço d'estocs, de les samarretes del «Bombita», de Miures i de Palhas, tota una plana, yaja. Pró sempre hi ha un millor i aquest millor són uns paragrafs intitulats: «En el tren» els quals se'ns han clavat en el cor com les espases a la Dolorosa.

L'héroe explica perque marxa, després fa el generós, després ve lo sentimental. Mireu.

«Es de noche. El ferrocarril camina por tierras de Francia. En un vagón de primera clase está Bombita rodeado de la cuadrilla y de varios amigos íntimos, que le acompañan en su última excursión taurina allende el Pirineo. Ricardo habla y los demás le escuchan sin interrumpirle:»

I qué han d'interrompre! Quan parla el Bombita es calla mes fort que si parlés l'Estebanell. Diu el destre, destre en ocir:

«Me voy de los toros, porque mis enemigos conseguirían echarme, y yo no quiero acabar entre protestas mi vida de torero. Me marcho cuando más afición tengo, pero no hay otro remedio. No he querido explotar mi retirada, y la docena de corridas que me quedan hasta el día de mi despedida en Madrid, las torearé al precio ordinario, sin abusar.»

Pobret! tant jove i tant desgraciat. No mes ha fet que afanar els seus set cents mil durus, després de viure com un príncep, no trebal·lant mes que en les festes i [illegible] aplaudiments a dhuc de mans reials.

Els seus amics i admiradors es commogueren; el Bombita es doná compte de la trascendencia del seu acte... Tot aixó «La Tribuna» ho explica admirablement:

«Hay aquí una pausa que nadie se atreve a romper. Bombita mira su reloj, y continúa diciendo poco a poco:

—¡Las doce! Ya ni siquiera podría volverme atrás. Ahora mismo, «don Modesto» comunica a toda España la noticia de mi retirada...

Ricardo calla, profundamente emocionado. Los que le oyen, se emocionan también, y alguno se aproxima a las ventanillas del carruaje para disimular, quizás, sus tristes impresiones.»

Carai! Ni que s'hagués perdut ja'l Marroc.

Aconsoleu-vos, flamencs. Encara queden cavalls per a estripar, llotgetes per a enfousar-se, picadors amb cors que les banyes burxen com a caragols, aficionats que queden, igual que a Calatayud amb les tripes fora, i toreros nous, acabats de fer, per a assejar-los, posant les seves anques damunt els cranis flamencs.

La frèvola gasetilla

Preu excepcional

Tots sabem lo aficionats que són els barcelonins a aprofitar-se de les gangues que'ls nostres honrats industrials anuncíen tant sovint amb el nom de liquidacions, rebaixes, díes de gracia, etc. D'aquest tema barceloní se n'ocupà graciosament en els temps en que tenía gracia un setmanari ara entregat estúpidament a la pornografía.

Per a aquests barcelonins, millor diriem barcelonines, aficionats a les gangues, vagi'l següent succeit que'ns acaba de contar un amic:

«L'altre día vaig aturar-me a un aparador contemplant unes corbates. M'agradava'l color, però un lletreret que hi havía penjat me va acabar de decidir a la compra. «Preus excepcionals, a 2'75 pessetes.» Dos díes després, contents de l'adquisició feta, tornàvem a passar per la botiga temptadora. Allí hi vegèrem les mateixes corbates amb aquest altre rètol: «A 2 pessetes una.» Al brancal de la porta, mirant plàcidament als vianants, l'amo de l'establiment semblava un convit a interpelar-lo. L'interpelàrem, doncs, i no cal que us digui de quína manera. «Ja veurà, ens respongué, el preu d'avui és el normal; el d'ahir no. Per això deia excepcional». Crec que no hi ha res a dir.» No sabèrem efectivament que replicar.

Després, l'amic i jo fèrem el propòsit de no aprofitar mai més les gangues.

FILLS DE F. MAS SARAD
Rambla del Centre, 30. - Barcelona
Negociem tota classe de cupons venciment primer d'octubre pròxim.

De Teatre Català

L'empresa del Tívoli anuncía les darreres funcions d'ópera italiana, sense donarnos a conéixer, com havía promés, la catalana en un acte, titulada «Almodis», del mestre Espadaler.

Aquesta notícia no hauría de sorpendre a ningú ja que és «molt natural» que, tractant-se d'una obra catalana, es trobin obstacles i mes obstacles per a estrenar-se a Catalunya.

En el «Casino del Centro» d'Hospitalet del Llobregat, dilluns de la setmana passada va estrenar-se, amb molt éxit, el drama en un acte, «Torres feudals», original del jove poeta Antón Diví Pañella.

Una bona companyía dramática, sota la direcció d'En Joan Santacana, va encarregar-se d'interpretar la nova obra de la qual ens ocupem, obra d'época, d'assumpte molt teatral, amb interessants situacions dramátiques i escrita amb certa correcció.

El Teatre Intim, d'accord amb el marqués d'Alfarrás, ha organitzat per al día 10 del vinent mes d'octubre, un acte en recordança del gran poeta Joan Maragall, i en commemoració del 15 aniversari de l'estrena de la seva traducció al catalá de «Ifegenia a Taurida».

La festa consistirá en la col·locació, en els Jardins del Laberinte, en el lloc on va representar-se l'immortal tragedia de Goethe, d'una lápida que recordará l'excels poeta de «Visions i Cants.»

L'eminent poeta don Apeles Mestres, amb tot i saber que potser será difícil estrenar aquest any, no ha reposat pas, i ha acabat dugues noves produccions per a l'escena: «La barca dels afligits», marina en un acte, i «La santa soletat», farça també en un acte.

Del mateix autor, el senyor Umbert Ribas, distingit literat de Madrid, traduex al castellá l'hermosa farça en un acte, que du per nom «Pierrot Lladre.»

Probablement aquesta traducció s'estrenará aquest hivern al Teatre Cervantes, on hi actuará la companyía d'En Simó-Raso.

Tenim la satisfacció d'anunciar als nostres lectors que la notable actriu senyoreta donya Eloisa Fremont es troba bastant millorada de la malaltía que l'ha retinguda a casa prop de tres mesos, privant-la de poguer-se dedicar a sa tasca professional.

No cal dir que desitgem el seu total i rápid restabliment.

Segons una estadística que publica una revista musical de les óperes que mes se han cantat a Alemanya, durant la temporada passada, «Tiefland», o siga «Terra baixa», hi ocupa el sisé lloc, amb 309 representacions: lo qual vol dir que l'ópera del mestre D'Albert, composta sobre'l llibre de la genial obra del nostre gran Guimerá, ha quedat de repertori en els teatres lírics de Alemanya.

L'empresa Guerrero-Mendoza anuncía per a la propera temporada, en el teatre de la Princesa, de Madrid, l'estrena del drama en tres actes «Misteri de dolor», de l'Adriá Gual, traduit al castellá pel malhaurat i eminent escriptor don Josep Morote.

Darrerament, com ja várem anunciar, el notable primer actor en Joaquim Vinyas, va estrenar en el Teatre Foment, de la barriada de Sant Andreu, el graciosíssim monóleg «El Perdulari», original del nostre excels costumista l'Emili Vilanova.

La nova obreta, interpretada per En Vinyas amb aquell agre-dolç i aquell seu dir tant personal, va obtenir un gran éxit, essent aclamat el nom de l'autor en mig de calorosos picaments de mans.

Una institució i una obra

Les Escoles Professionals de l'Unió Industrial

D'any en any van adquirint desenrotllo i perfecció les Escoles professionals de les industries textils que sosté l'Unió Industrial, aqueixa simpàtica institució composta d'obrers calificats de «categoría» de dites branques industrials, com són contramestres, majordoms i directors.

El programa confeccionat per al curs de 1913 a 1914, que ha de començar el dia primer del mes entrant, fa goig de veure, perquè revela ja una solidificació de la magna empresa, un afiançament de la bella iniciativa dels fundadors de l'institució. Les dues o tres classes dels primers anys d'aquesta, s'han convertit ja, en el curs vinent, en vuit, amb son programa corresponent, metoditzat, responent a un plan científic madurament pensat i destrament desenrotllat.

Són les esmentades vuit càtedres les següents: Teoría del teixit, a càrrec de l'il·lustre professor i estimat amic nostre don Pau Rodón i Amigó; Pràctica de teixits, a càrrec del mateix senyor Rodón; Dibuix aplicat al teixit, professor don Camil Rodón i Font; Dibuix artístic-industrial, professor don Ricard Coll; Tecnología textil, professor don Manuel Massó i Llorens; Filatura del cotó, professor don J. Majó i Pujal; Química aplicada a l'industria textil, professor don J. Majó i Pujal; Matemàtiques i Mecànica, professor don Felip Barbosa. Ademés compendrà el curs conferencies de Historia textil i sobre altres temes de caràcter professional o social, excursions, visites a fàbriques i tallers, etc.

Així, en progrés constant, va fent la seva via aqueixa entitat, bella i rara florida de l'iniciativa privada en l'ordre de la cultura tècnica, en nostra terra. Constitueix la mateixa, un hermós i un lloabilíssim exemple que estàn donant sos membres constituients, associats, professors i deixebles, exemple que en l'actualitat és més sobressurtint i més digne d'ésser estimat i secundat.

En mig de l'immensa commoció i del desballestament que'l darrer formidable conflicte obrer ha portat a les industries textils catalanes, no's veu en lloc una orientació dreturera que dongui la certesa d'una pròxima, segura reconstitució de la més important branca del treball de Catalunya. Estem encara, com en el ple de la lluita, en mig de la confusió i dels apassionaments. No s'han asserenat encara els esperits per a poder veure clar el camí a seguir per tots, patrons i obrers, si no es vol veure decandir encara més que en l'actualitat (1) l'industria textil, la més important, la que ha donat renom i prosperitat a la producció catalana.

I aquest camí, igualment que en tots els ordres de la vida social catalana, no pot ésser altre que'l de l'organització i de la cultura, de tots els elements intervinents en l'industria.

En aquest respecte, és immensa, terrible, la responsabilitat del patronat, man-

(1) En efecte, l'exportació dels teixits de cotó d'Espanya, ha disminuit en el primer semestre d'enguany amb relació al de 1912, de 1.495,000 pessetes, com en el primer semestre de 1912, disminuí, en comparació amb el de 1911, de 640,000 pessetes. Semblant disminució se remarcà en els teixits de punt.

cat d'organització, disseminat i en constant i suicida abstenció de tota empresa que tendeixi a enlairar el nivell de la cultura general i professional de les classes obreres.

Poques vegades haurem presenciat espectacle més vergonyós que l'ofert pel patronat de l'industria textil en el darrer conflicte. Sense organització, ni unitat de pensament, dividit, enderrocant llegítims prestigis, no oferí l'aspecte d'una força social amb representació i dignitat, no's presentà com un cos, com una categoría social, sinó com una turbamulta de gent inconscient i barroera.

Més greu encara i més censurable és el complet abandó del patronat català de tota obra generosa de cultura popular. Quines són les institucions d'ensenyament general o especialitzat que dèu Catalunya a sos fabricants o comerciants? Quina altra protegeixen aquests? On són els nostres «technicums», les nostres Escoles professionals de l'industria o del comerç, creades o que rebin l'auxili de les classes patronals? Què han fet aquestes per a educar a les joves generacions obreres de nostra terra? Ah! Negativament ens hem de contestar a totes aquestes preguntes.

Doncs bé, per això diem que és exemplar, que és meritíssima la tasca que la Unió Industrial de Barcelona, com alguna altra — molt poques desgraciadament — de les nostres corporacions populars, ve realitzant, tasca guiada per aquelles dues finalitats capdals: organització i cultura. I és meritíssima i exemplar perquè, treballadors modestos tots sos elements constituients, venen a suplir lo que per la dessidia vergonyosa dels poders i organismes públics i per l'absurde, antisocial i antieconòmic egoisme del patronat, deixa de fer-se en nostra terra, lo que és necessitat urgentíssima que's faci, si no volem que la nostra producció quedi reduida a valors insignificants. Es cada dia més evident i deplorable la manca de valor professional dels nostres obrers; la crisi de l'aprenentatge, en sa accepció més amplia, va prenent cada dia més increment en nostre país; el nostre proletariat, mancat en absolut d'institucions on rebre o perfeccionar la seva instrucció professional se va convertint cada dia més «unskilled»... i els pocs bons encara han d'emigrar. Trista i deplorable situació aquesta, que tots els bons patriotes deuen considerar i posar-hi remei urgentíssim si no volem afeblir la potencia econòmica de Catalunya.

Heusaquí perquè, com vaig tenir un dia l'honor de dir-ho als séus membres, jo considero altament patriòtica l'obra que realitza, sense auxili de ningú, pels séus propis esforços, l'Unió Industrial de Barcelona, en les càtedres de la qual els nostres obrers de l'industria textil, que és deplorable que no es preocupin més — seguint l'exemple d'altres països — d'aquest problema de la seva degeneració professional, de tanta o més importancia que'l de la reducció d'hores o augment de salaris, poden rebre-hi els coneixements necessaris per a sortir de l'humiliant situació d'homes-màquina, d'«apèndiços» de la màquina, com algú gràficament ha dit, amb que'l maquinisme modern converteix a l'obrer de l'industria.

Organització, cultura... Les categoríes de obrers que constitueixen l'Unió Industrial i altres entitats similars d'ella, deuen organitzar-se fortament, perquè essent la seva situació dintre de l'industria, mitja entre'ls elements generalment en lluita, intermediaria entre'ls obrers estrictament dits i els patrons i careixent de la força de resistencia necessaria que sols l'organització pot donar-los, cap benefici en poden treure de les lluites econòmiques que dintre de la seva industria es desenrotllin, ans al contrari, com hem vist en aquest conflicte encara no arranjat del tot, de retop són els que'n reben més perjudicis. I han també de seguir la tradició de l'Unió Industrial i altres entitats professionals del ram, d'instituir o protegir establiments d'instrucció tècnica de la professió, perquè constituint son estament, obrers calificats de l'industria, als quals precisa més que als demés, coneixements tècnics que'ls mantinguin amb dignitat en el lloc superior que ocupen, deuen preocupar-se no sols de rebre'ls ells, sinó de preparar la seva successió, facilitant l'ascensió professional de la massa proletaria.

Heusaquí perquè, com a darrer i millor elogi a l'Unió Industrial que amb la seva tasca tant bé li ha preparat el camí, jo invoco aquí l'aparició d'una forta organització dels obrers calificats i de categoría, de l'industria textil catalana, que sigui alhora que una robusta i conscient associació professional, un fogar de cultura general i tècnica del nostre proletariat.

R. NOGUER COMET

A Arenys de Mar

A la memoria d'En Josep M.ª Arnau

Organitzat per l'Ajuntament i les societats totes, polítiques i recreatives d'Arenys de Mar, diumenge se celebrà en aquella xamosa vila un homenatge a la bona memoria del seu il·lustre fill el malaguanyat comediògraf, En Josep María Arnau, mort fa poc temps.

Al matí se reuniren a Cà la Vila la Comissió organitzadora de l'homenatge, les autoritats locals i els representants de corporacions, junt amb el diputat a Corts pel districte senyor Sagnier, el senador per Girona senyor Bosch i Puig, el diputat provincial senyor Pius de Valls, el degà dels crítics musicals barcelonins, senyor Pascual, qui representava a la familia, el governador civil senyor Francos Rodríguez, que hi anà en automòbil acompanyat del secretari senyor Die i Mas, i altres i altres. La comitiva oficial, precedida de les senyeres de les societats chorals «Esperança» i «Orfeó Seràfic», se dirigí al carrer del Bisbe Català, per a descobrir la lloça commemorativa col·locada en la casa núm. 7, on visquè i finí En Arnau. La lloça és de marbre i ostenta la següent inscripció en català:

«En aquesta casa visquè lo millor de sa vida i morí'l dia 4 d'agost de 1913, l'eximi poeta i comediògraf, il·lustre arenyenc espill de ciutadans i exemple d'homes, En Josep María Arnau i Pascual. Record de la vila d'Arenys de Mar a son fill predilecte».

Des d'un dels balcons de la casa, el secretari de l'Ajuntament senyor Subirachs, llegí l'acta de la sessió municipal en la que s'accordà l'homenatge, i tot seguit l'alcalde, senyor Castells, pronuncià un sentit discurs ponderant les virtuts i els mèrits de N'Arnau.

Termenat el parlament de l'alcalde, el senyor Francos Rodriguez descobrí la lloça, que fou saludada per la gentada agombolada en aquell lloc amb frenètics aplaudiments.

Les autoritats passaren a saludar i donar el pèsam a les dugues germanes del poeta; dirigint-se aprés tota la comitiva oficial, aplegada amb altres elements, al Cementiri per a dipositar en la tomba de l'Arnau dugues magnífiques corones de flors naturals, ofrena de l'Ajuntament i del poble d'Arenys.

A la tarde se celebrà en el teatre Sala Mercè, una vetllada necrològica, estant el local artísticament adornat i amb un plè enorme. En una de les llotges hi havía el capità general senyor Weyler. Al centre de l'escenari s'instal·là la taula presidencial, sentant-s'hi, entre altres personalitats, el governador civil i l'alcalde d'Arenys.

Aquest darrer obrí l'acte amb breus paraules de salutació, parlant seguidament el president del «Centre Catalanista» d'aquella vila, senyor Puig. El secretari de l'Ajuntament, senyor Subirachs, llegí una poesía de don Ramón Suriñach i el senyor Ribot i Serra una altra d'inèdita, de la que n'es autor. El cronista d'Arenys i ex-alcalde senyor Calvetó, donà lectura a una ben escrita biografía d'En Josep María Arnau.

I, finalment, parlà'l senyor Francos Rodríguez, dient que no podia deixar de pendre part en la vetllada dedicada a honorar la memoria de N'Arnau, perque Espanya sent orgull per les glories de la terra catalana, esplèndida branca de la soca nacional, i en vibrants parrafades cantà un himne a la llengua que conserva i afirma la personalitat dels pobles, impedint llur desaparició.

Seguidament la companyía que dirigeixen els actors senyora Parreño i senyor Goula, representà la celebrada comedia de l'Arnau, «La mitja taronja», cantant-se després los populars composicions de l'immortal Clavé, «La maquinista» i «Les flors de Maig», per les societats chorals abans esmentades.

L'homenatge deixarà una grata recordança en el poble d'Arenys de Mar, com la serva d'aquell malaguanyat fill predilecte a quina memoria ha estat dedicat.

L'enterrament del baró de Bonet

L'acte de conduir a sa darrera estada el cadavre del qui fou en vida il·lustre rector d'aquesta Universitat i metge eminent, baró de Bonet, constituí una demostració de sentit dol.

Alentorn de l'Universitat i del domicili de la familia Bonet situat en el carrer de les Corts Catalanes, xanfrà al de Balmes, hi havía des de primera hora de la tarde una gentada enorme.

Vora les quatre, la comitiva es posà en marxa. A davant hi anaven dos batidors de la guarda municipal montada i a seguit una secció de nenes de la Casa de Caritat. Després, a continuació, figuraven la Banda Municipal, els moços i porters, amb atxes enceses, de la Catalana general de Crèdit del Banc d'Espanya, del Banc de Deixes i Descomptes, del Banc Alemany-Trasatlàntic, del Crèdit Lyonais, del Crèdit Mercantil de la Reial Academia de Ciencies i Arts, els de totes les Facultats de l'Universitat i els de les Escoles especials.

La carrossa que conduía al finat, era tirada per dos cavalls i la rodejaven una nombrosa comissió d'estudiants en representació del Cos d'alumnes interns de l'Hospital Clínic, també portant atxes enceses.

El dol el formaven el fill del rector, doctor Joaquim Bonet, l'alcalde senyor Collaso, el bisbe doctor Laguarda, el governador civil i el capità general. També figuraven davant del seguici el vice-rector, doctor Daurella, el senyor Millán Astray, el president de l'Audiencia, el diputat provincial senyor Duràn i Ventosa en representació del senyor Prat de la Riba, el germà del baró, el fiscal senyor Rives, el secretari del Govern civil senyor Die, el president de sala senyor Català, el delegat d'Hisenda, el comandant de Marina, el doctor Batllés, el catedràtic senyor Domènech i Estapà, el senyor Amigó, gendre del difunt, i el doctor Olivé.

En el vestívol de l'Universitat, lloc on es dirigí la comitiva, es cantà un respons. Després tornà a posar-se en marxa l'acompanyament, passant pel carrer d'En Pelai i pas central de les Rambles fins a l'esglesia de Betlem, on es cantà altre respons.

A la Virreina es despedí el dol, tardant-se en aquesta darrera manifestació de sentiment a la familia i autoritats, un bon espai de temps.

També anaven en el seguici comissions de la Diputació i Ajuntament, de tots els centres docents, els estudiants de Medecina amb l'estandart de la Facultat, del que penjaven gasses negres, Cos Consolar i moltes altres personalitats.

El tancament de les botigues a les vuit del vespre

Per a's dependents de comerç i per al senyor governador

Conforme, absolutament conforme de que'ls dependents de comerç, lluitant per a aconseguir la llur emancipació social, facin festa els diumenges, pleguin a les vuit del vespre cada dia i frueixin de la vida externa. Així podràn descansar i esplaiar-se; plegant d'hora podràn instruir-se, il·lustrar-se i estant externs podràn viure de la manera que més els plagui o convingui.

Valguin totes aquestes aventatges per a la Dependencia Mercantil, no's fa rès més que complir amb un sagrat dever d'Humanitat i de Justicia.

Amb lo que no estic gens conforme és en que haguem de pagar els justos pels pecadors, com vulgarment se diu. Això de que uns tanquin els diumenges complint com deuen l'hermosa llei del Descans dominical i pleguin cada nit a les vuit, gustosament, creient complir amb allò de «fes bé al pròxim»; els altres, els poc escrupulosos, befant-se segurament dels que compleixen la llei, no està bé que tinguin obert; burlant-se també de la llei, de les autoritats que les han de fer complir, de la Dependencia tota i de lo que'ls dongui la «Reial gana»...

En l'interior de Barcelona se pot dir que la llei del descans dominical se compleix i que'l tancament a les vuit del vespre per ara és relatiu. Mes per als pobles agregats, descans i tancament és un somni.

Lo que deia un botiguer de Gracia diumenge passat:

—«Tanqueu i descanseu els de Barcelona, que mentres tant els de Gracia la borsa ens sòna.»

Efectivament. D'ençà que a Barcelona es compleix la llei del descans i es plega a les vuit, a Gracia tanquen més tart que abans i els diumenges obren més prompte i treballen més.

I això, senyors dependents i senyor governador, en conciencia i en justicia no deu ésser. La llei s'ha de complir i l'ha de complir tothom; lo mateix que si s'ha de tancar a les vuit, que tothom tanqui. Sinó, no hi haurà altre remei, si les autoritats no fan complir la llei i els dependents no miren pels séus interessos, que pendre resolucions radicals: o bé obrir tothom, o bé comerciants i dependents de l'interior de Barcelona fer en un dia convingut una demostració col·lectiva i sorollosa o en els pobles agregats on la llei no's compleix, qual responsabilitat de tot lo que pugui succeir caurà irremeiablement sobre el senyor governador, per inepte en aquest assumpte.

JOAN PASCUAL

Barcelona, 15 setembre 1913.

Lo de l'Art Fabril

Les fàbriques que treballaren ahir

Ahir es solucioná la vaga en 15 fàbriques, corresponents: Tres a la secció primera, Barceloneta; una a la secció tercera, Dreçanes, i onze a la secció octava, Nord, amb un total de 1.516 obrers.

Dues d'aquestes fàbriques tenen solament part del personal treballant.

El senyor Francos

El governador digué ahir al migdía als periodistes que tenía impressions optimistes per lo que toca al present conflicte i que'l fet d'haver-se renusat el treball en quinze fàbriques, feia pressentir una prompte i complerta solució.

Ademés es coneix als autors de determinades campanyes d'agitació i com que estem advertits — ha dit — procurarem que no tinguin entre'ls elements obrers l'eficacia que'ls revolucosos es proposen.

Doná compte de la Reial Ordre que es refereix a l'informació i que publiquem en la secció telegráfica, afegint que's fará precís imposar un determinat horari per a evitar incidents.

Precaucions

A l'hora d'entrar els obrers al treball es notaren pels voltants dels grans establiments fabrils moltes precaucions.

La policía, guardes de seguretat i guardia civil vigilaven arreu.

Les forces es retiraren a sos respectius llocs a les nou de la matinada sense haver tingut que intervenir en cap incident d'importancia.

En la plaça del Clot fou apalliçada una obrera que's dirigía al treball.

Aquesta obrera era d'una fàbrica que dissabte, reunides totes les treballadores, accordaren per majoría tornar al treball i aquí no hi anaren mes que un curt nombre.

L'enterrament d'En Gustau Lluhí

Com preveiem sigué una grossa manifestació de dol, l'acte de l'enterrament del fill primogènit del nostre il·lustre amic, el quefe de la minoría federal nacionalista republicana de l'Ajuntament, don Joaquim Lluhí Rissech. Hi acudí el partit en massa que volgué així demostrar les grosses simpaties que sent pel seu «leader» a l'Ajuntament; hi assistiren advocats i homes de negocis; hi assistiren una cultitut d'amics particulars i assistiren una multitut d'amics particulars i i Vallescá...

Eren prop de les quatre de la tarde, quan havent-hi ja molta gent en la casa que habita la familia Lluhí en el passatge del Pont de la Parra, arribá el cotxe mortuori procedent de Vallvidrera. Anava tirat per quatre cavalls i duja un magnífic bagul de roure en el qual hi estaven dipositades les mortals despulles del malaguanyat jove Gustau. Darrera del cotxe mortuori seguien dos cotxes més en els quals hi anaven els individus de la familia del finat, amb nostre estimat amic senyor Lluhí.

Pocs moments després arribá la comunitat de la Parroquia de Sant Francesc, la qual entoná un respons davant del féretre. I la comitiva's posá en marxa.

L'ample carrer obert a la Reforma anava plé de acompanyants. Seguien al cotxe mortuori, els dols formats pel pare del finat, nostre bon amic senyor Lluhí, el fill de aquest, Joan, el representant de l'alcalde senyor Mir i Miró, el del president de la Diputació, senyor Bastardas, el del president de l'Audiencia, senyor Zaldívar, l'oncle i els cosins del finat senyors Esteve Lluhí i senyors Rissech i Lluhí, un sacerdot i altres persones de la familia.

Darrera del dol tota una multitut. Es impossible recordar noms. Aquí'n van, no obstant, alguns:

Els diputats a Corts senyors Pere Corominas i Ventosa i Calvell, els ex-diputats a Corts Comte de Lavern, Eusebi Corominas, Eduard Calvet, Juli Marial, el president del C. N. R. don Santiago Gubern, el de l'Unió Catalanista, doctor Martí i Juliá, el president de la Cambra Industrial, senyor Sedó, don Francesc Layret, l'Ignasi Iglesias i l'Enric Moreno, Santos Oliver, Monegal (Ramón i Trinitat), Roig Armengol, Miquel Laporta, Soldevila, Tona, Santiago Estapé, doctor Mer i Güell, Sansalvador, Victori Bisbal, Lluis Puigdoménech, Enric Vila, Mallafré, Lladó i Vallés, Juncal, Balugera, Martínez Gras, López Sagredo, Amellla, Rovira i Virgili, Gambús, Casals (P.), Marius Aguilar, eu, Nin, Alexandre Plana, Noguer i Comel, Raventós, Rovirálta (germans), Pere B. Tarragó, Guardiola, Alamán (F. i Ll.), Martí, Bonet, Ribó, Grand i Sala, Josep Agulló, Montolíu, Batalla, Vilalta, Magriñá, Casanovas, Ballevell, Baldric, Nolla, Juvany.

P. M. Puig, Salvador Vilaregut, Bosch, Carreras, Rigola, Riart (M.), Sans, Bujons, Ll. Ardid, Ramón Olivella, J. Primola, Canals, Tey, Bonet, Oliva Brigman, Serra, Maynés, Planellas, Caselas Ll. Company, Aynè Vázquez, Soca, Casilleras, Cantiloc, Juliá, Marau, Gausachs, Morelló, Aguilera, Rogent, Coma, Polit, Peig, Capdevila, Assens (A. i J.) Más (Antón, el senador Rosell, Bassegoda, Ballará, Brunet i Camps, Camillo, Raic, Millet, Planas.

Ballester, Tenas, Tolosa, Vela, Vila, Palmés, Cassadó, Pla i Deniel i Serrahima en representació del Col·legi d'Advocats i en la propia, Martí Codolar, Josep M. Carreras, Lapuente, Damians, Llorens, Raventós, Grué, Nualart, Ferrer, Josep Roca, Julià (Felip), Julià (Antòn), Jansà, Kaiser, Costal (R.), Guillem, Giner de los Ríos, Morales Pareja, Hernàndez, Joan Pich, Figueras, Arola, Ruiz Morales, Antoni Serra, Millàn, Carraté, Pañella en representació de la minoría consistorial regionalista, Lluch, Matons, Tarrés, Marcilla, Soriano, Amadeu Peig, Soler (A.), Dalí, Santos Oliver, Guñalons, Villamartín, Freixas, Eduard Puig, Roig Rovira, Ramón Raventós, Estapé, Mirats, García (B.), Molist, Puigdomènech (Ll. i E.), Torrents de la Casa Llevat, Boa, Juncal, Batista, Duràn i Bori, Santamaría, Eliseu Sala, Assens, Cruells, Domènech i Montaner, Rosich, doctor Macaya, Condominas, etc., etc.

La comitiva, nombrosa, nombrosíssima, se dirigí a l'iglesia de Sant Francesc i d'allí, pels carrers de Junqueres i Bilbao, al carrer de Fontanella, en el qual, davant del Banc de Roma, se despedí el dol. En aquest moment arribaren els senyors Collaso i Esteve Marata que havíen assistit abans a l'enterrament del que fou baró de Bonet.

L'acte de despedida durà llarga estona, essent moltíssims els curiosos que, per a presenciar-lo, així com per a veure el pas de la comitiva s'aplegaren pels carrers.

Despedit el dol, se dirigí la familia del finat, acompanyada de molts amics — no baixarien segurament de dos cents — al Cementiri Nou, on el cadavre del jove Gustau trobà sepultura.

Ja en el cementiri s'organitzà una nova comitiva, precedint al fèretre el capellà de la necròpolis, acompanyant-lo empleats del mateix lloc amb atxes enceses, i seguint-lo el dol i els amics que arribaren fins en aquell lloc per a tributar a l'infortunat jove el darrer adéu.

Després d'alguns responsos entonats pel capellà de la necròpolis, el cadavre fou baixat, en mig del major recolliment i silenci, a la fossa. Foren moments de intensa pena, d'impressió fondíssima... Els que estimen a En Lluhí, ploraren amb ell en aquells moments dolorosos...

Damunt la tomba que guarda, ja per sempre! les mortals despulles d'En Gustau Lluhí i Vallescà s'hi depositaren les corones que li dedicaren la Junta Municipal de l'U. F. N. R.; l'Assamblea Municipal de l'U. F. N. R.; els dependents del C. N. R.; i la familia; totes de flors naturals i les tres primeres relligades amb cintes dels colors nacionals catalans...

El senyor Mir i Miró, en nom de la familia donà mercès als que l'havíen acompanyada en aquest trànzit dolorosíssim, i en nom de la ciutat i dels séus companys de Consistori expressà a En Lluhí la part immensa que tothom pren en la desgracia que aclapara a la seva familia. Les paraules del senyor Mir foren rebudes amb murmulls d'aprovació per tots els presents.

I després de despedir-se novament de la familia, tornaren els amics a Barcelona.

Rebin altra vegada l'amic Lluhí i els séus l'expressió cordialíssima del nostre condol.

Sagnant succés

A les sis quaranta cinc minuts d'ahir tarde fou auxiliat en el dispensari de l'Universitat, Angel Sopodias, de 57 anys, veí del carrer de Sant Erasme, 7 primer, primera. Presentava una ferida d'arma de foc en la regió hipogàstrica i altra ferida punxant en la mateixa regió, ambdúes de pronòstic greu.

Aqueixes ferides li foren produides per uns busca-raons que després de desacreditar i mofar-se la mercadería que en un carretó ambulant portava la dóna de l'Angel, la varen bofetejar, així com al seu fill, noi de quinze anys que sortía en defensa de la seva mare.

A l'adonar-se de lo que passava, sortí l'Angel al carrer, i alavors fou quan els citats individus li produiren les ferides esmentades.

Els agressors, després de la malifeta, emprengueren la fugida, poguent-se'n detenir solament dos, en la Ronda de Sant Antoni, cantonada al carrer de Sant Gil.

S'anomenen Rafel Torres i F. Navarro. Foren posats a disposició del Jutjat.

Del Govern civil

Lo de la gent tremenda

Han sigut denunciats al Jutjat dos subjectes que jugaven a xapes al carrer de Santa Elena, en companyía d'altres que van escampar-se.

—A un conegut teatre del Paralel va haver-hi anit un formidable escàndol, promogut per renyines entre varis dels concorrents.

—Dugues noies que fan de cambreres en una «societat particular» del carrer de Sant Pau, per certes desavinences van tirar-se'ls serveis pel cap, produint-se lesions de pronòstic lleu en la cara.

—La policía ha detingut a Casimira Bayorri, que era reclamada pel Jutge de Mataró, per haver desaparescut d'aquella ciutat emportant-se'n robes i joies per valor de 4.000 pessetes.

Butlletí del Treball

ELS BARBERS «EL FIGARO»

La societat d'obrers barbers «El Figaro», convoca a tots els socis a la reunió extraordinaria que's celebrarà avui, a les 10 de la nit, en el local social.

La reunió es per a tractar de la qüestió dels mobles que abans pertenexeren a la Comunal, als companys de Terrassa.

Barcelona 15 de setembre 1913. — La Junta.

CONSTRUCTORS DE MOBLES

La Societat del Ram d'Ebanistería celebrarà reunió general extraordinaria avui, 16 de clorrent, a les 9 de la nit, en l'hostatge social, Aribau, 21, interior.

Ordre del dia: Lectura de l'acta anterior; nomenament de president de taula; donar compte dels treballs fets sobre la casa Pujol germans; assumptes generals i administratius.

Esperem que no faltarà ningú. — La Junta.

De l'Ajuntament

Lo de les escombraríes

Ahir a la tarde l'alcalde envià a la Companyía de neteja la notificació de que des de avui queda rescindit el servei de neteja pública a càrrec exclusivament del Municipi.

—Una comissió d'empleats de la Companyía de neteja ha anat a dir a l'alcalde que amb la rescissió del contracte queden sense feina, per lo qual voldríen que l'Ajuntament els prengués.

El senyor Collaso els ha fet present que ell això no ho pot resoldre, i que tot lo mes que pot fer és traslladar la petició a la comissió mixta.

Els encants

L'accord de que'ls venedors dels Encants que sobressin del carrer d'Urgell anessin a la Creu Cuberta, era cumplimentat pel director d'aquell mercat de mica en mica, tant de mica en mica, que'ls traslladats, creient veure excepcions i privilegis en favor de determinades persones, s'han enfadat i avui han agafat els trastos i s'han instal·lat en els llocs antics d'on havíen sigut trets.

Avisat el regidor inspector senyor Baluguera, hi ha anat, i per lo avançat de l'hora ha dit que tolerava l'infracció, peró que el dimecres «tots» els que sobressin del carrer d'Urgell anirán a la Creu Cuberta.

REMITITS

Han sigut declarats a la «ZURICH», Companyía General de Segurs contra'ls Accidents i la Responsabilitat Civil, domiciliada a Zuric (Suiça) — Oficines en aquesta, Princesa, 61, principal, — durant el passat mes d'agost, 15.359 casos d'accidents, dels que 89 han sigut de mort, 361 d'invalidesa, 13.517 d'incapacitat temporal i 1.392 de danys a coses.

INFORMACIO DE BARCELONA

La matinada del diumenge'l Jutjat de guarda, acompanyat dels representants de la «Companyía Barcelonesa d'Electricitat» sorprengué a un establiment de baix del carrer de Sant Pau cantonada al d'Amalia una important defraudació de fluit elèctric.

L'amo de l'establiment va quedar detingut al Palau de Justicia a disposició del Jutjat corresponent.

—CAMISERIA SANS, BOQUERIA, 32. Especialitat en camises a mida.

L'Academia Internacional Taquigràfica, societat domiciliada en el carrer dels Angels, núm. 1, entresol, primera, va celebrar Junta general per a l'elecció de càrrecs designant-se unànimament per als de directiva als senyors que's relacionen:

President, doctor don Alfred Nadal; vicepresident, don Leandre Estela; un altre, don Pere Surroca; secretari, don Josep María Pérez; un altre, don Josep Rivera; tresorer, don Francesc P. Bofill; bibliotecari, don Lluis Coderque.

Raimost (Suc de raim) Restrenyiment, Ventrell, Febre, Convalescencia, etc.

L'Ajuntament de Sant Vicens dels Horts ha entregat en un acte públic fa poc celebrat, les llibretes de retir conjuntes de la Caixa de Pensions per a la Vellesa i Estalvis d'aquesta capital i de l'Institut Nacional de Previsió, als nascuts en la mencionada població els anys 1911 i 1912.

Va presidir l'acte el senyor Maluquer i Salvador, amb el caràcter de Conseller Delegat de l'Institut Nacional i de Conseller honorari de la mencionada caixa regional, elogiant l'iniciativa dels Ajuntaments de la provincia de Barcelona en l'establiment d'aquella manifestació de progrés social i explicant la seva significació i alcanç educatiu.

Els Ajuntaments que fins a la data actual tenen establerta la llibreta general son:

Granollers, Sant Vicens dels Horts, Sant Feliu del Llobregat, Cornellá, Papiol, Sant Joan Despí, Torrelles, Santa Coloma de Cervelló, i La Palma, Pallejá, Vallirana, Sant Boi de Llobregat, Aiguafreda, Centelles i Barcelona.

Venen otorgant la llibreta general escolar els Ajuntaments de Sant Climent, Viladecans i Begues.

—Donya Carme Martí, carrer de la Lleona, núm. 5, tercer, a Barcelona era cega des de fa 15 anys. Desahuciada per la ciencia ha recuperat la vista de l'ull dret gracies als remeis vegetals del cèlebre oculista americà, Canudà, 33 a Barcelona. Es una nova cura que's pot afegir a les mils que ha obtingut aquest savi oculista.

ESPECTACLES

Teatre Tívoli

Avui comiat de la gran companyía d'ópera italiana de Joan Mestres. Serata d'honore de l'il·lustre i eximia diva

Mme. Hariclee Darclee

COMIAT. ADEU A BARCELONA

Primer: Acte primer de l'ópera de Leoncavallo

I. PAGLIACCI

Gran èxit de la senyoreta Lluró, senyors Marqués, Labarta, Fernàndez, Oliver.

Segón L'inspirada ópera de Mascagni

Cavalleria Rusticana

per l'eminent diva **DARCLEE**

Senyores Pangrassi, Balcells, senyors Mulleras i Navarro. Tercer: Acte tercer, quadres primer i segón de l'òpera de Massanet

MANON

la mes gran ovació de l'eminentíssima diva

Mme. Hariclee Darclee

i prenent-hi part els senyors Ylla, Hernández, Fernández, Giralt, Oliver.

ADEU A BARCELONA

Tívoli Circol Eqüestre

Grans i notables atraccions

Debut de la companyía dia 20 Setembre. Queda obert l'abonament a diari i a dijous de moda en l'Administració del teatre de dos quarts d'onze a dos quarts d'una, de 4 a 6 i de dos quarts de deu a dos quarts de dotze.

Teatre de Novitats

Gran companyía d'opereta italiana de AMADEU GRANIERI. Avui dimarts, nit a un quart de deu. Segona representació de la preciosa opereta en tres actes de gran èxit

EVA

Demà dimecres primera representació de la reina de les operetes «El conde de Luxemburgo». Exit reconegut per aquesta companyía. En breu «Il MOLINO A VENTO», («Molinos de viento») i estrena «Il Caporal Susino». Dijous tarde primer matinée de moda.

Teatre Nou

Empresa Montero. Dissabte 20 de Setembre de 1913, inauguració de la temporada amb una notable companyía de sarçuela i opereta dirigida pel celebrat JOAQUIM MONTERO i de la que formen part AGNETA LOPETEGHI i PURA MONTORO,

Teatre Cómic

Avui dimarts benefici de l'hermosa tiple cantant

Treseta Sánchez

Primer «El niño llorón». Segón L'èxit de la temporada «La última película». Tercer Reestrena «Gigantes y cabezudos», per Treseta Sànchez. Quart «El barbero de Sevilla» per la beneficiada. Quint Exitaç colossal «La alegría del amor», preciosa revista de visualitat jamai igualada. Dimecres estrena «Las triunfadoras».

Teatre Apol·lo

Gran companyía cómico dramàtica ROJAS, PUCHOL, PERELLO. Debut el dissabte 20 amb el famós drama en sis actes de Sardou

El drama de los venenos o La Corte de Luis XIV

Decorat exprofés de la casa Madalena, vestuari nou de casa Malatesta.

Se despatxa en Comptaduría.

Saturn Parc

Elegantíssim i sempre concorregut centre d'importants atraccions.

Witching Waves. -- Els Urals

patentats per aquesta Empresa per a Espanya i infinitat d'altres, a qual mes sensacionals i atraients.

Banda d'Alcántara tarde i nit.

ENTRADA DE PASSEIG 10 CENTIMS

Avui dia de moda, celebració del sospés

Coso blanco-rojo

Les senyores serán obsequiades amb flors i la banda d'Alcántara executarà com a obra escullida en el seu acostumat programa magnífica pàgina musical de Chapí «La corte de Granada» amb els seus quatre respectius temps. Primer «Marcha al torneo». Segón «Meditación». Tercer «Serenata». Quart «Final».

Turó Park

El major i mes hermós dels centres d'atracció d'Espanya.

Esplèndids Jardins

Obert tarde i nit, funcionant continuament les seves nombroses atraccions.

Café Restaurant

Entrada de passeig 25 céntims.

FRONTO COMTAL

Gran partit extraordinari per a avui nit a un quart d'onze.

Detalls per cartells. Nuls els «pases».

Concerts

ROYAL CONCERT «MUSIC-HALL»

Marqués del Duero, 105, davant Teatre Comtal. Grans Concerts tots els díes tarde i nit, per una important «Companyia de Varietés».

Gran Edén Concert

Assalt, 12.

Music-Hall, Concert, Restaurant Parisién.

ALCAZAR Gran Café Concert. Restaurant de primer ordre. Sarçueles alegres. Continuament Grans Debuts.

Cinematógrafs

Gran cine saló Doré

Avui dimarts hermós programa de pel·lícoles i

4 colossals atraccions, 4

«Pinkiarita» ballarina clàssica espanyola.

Debut dels jongleurs, nombre conegut en les principals capitals del món

Los Cronays

Exit sens igual de Mr. Tenof amb els seus

goços comedíants

Altre èxit, altre succés artístic es l'obtingut pel gran artista

Benet A. Bracco

amb els seus micos,

Maxim II

i el seu pare

Maximino I

Avis important: Les persones que vulguin admirar el colossal treballs dels goços i dels micos deuen apressar-se a venir, puix el dijous acaben els micos i el divendres els goços.

Divendres 19, Divendres, 19

El gran Toresky

PLANA ECONÒMICA

Núm. 12

La riquesa futura dels pobles i l'hidràulica

El nostre pervindre

Catalunya en aquests moments ha contemplat amb enguinia el pervindre de lluita que espera a la nostra industria, hauría de reflexionar sobre'l pervindre que espera també a la nostra agricultura.

L'industria es una riquesa, peró exposada a molts contratemps, mentres que la riquesa agrícola queda, es cosa que va unida a la terra, i si bé está exposada a les variacions i inclemencies del temps, amb estudi imedis, dona sempre i ho dona a tothom, amb escreix, un premi crescut a l'esforç humà.

Catalunya deu preocupar-se d'augmentar la seva riquesa agrícola. Granges experimentals, escoles, sindicats, bancs, amb tots els medis devem procurar l'augment d'aquesta riquesa Peró sobre tot devem preocupar-nos de les obres hidràuliques La nostra terra es montanyosa, peró te grans planuries que poden i deuen fertilitzar-se amb l'element d'aigua. L'alt i el baix Empordà, el Camp de Tarragona, el Vallés. els grans plans de Lléida ont no arriba l'aigua del canal d'Urgell, altres plans de diverses comarques de Catalunya, esperen l'aigua benfactora que'ls donaría frescor i riquesa. En algunes encontrades els pantans poden substituir als canals.

Quelcom hi ha un fet en aquest sentit, peró això no es més que'ln principi.

Els canals d'Urgell, el de Catalunya i Aragó, el de l'Infanta, els de l'Ebre, el pantà de Riudecanyes i altres obres de hidràulica, han contribuit i contribuiràn de una manera brillantíssima a augmentar el valor de la terra catalana en proporcions grandíssimes. La comarca d'Urgell es tota una altra de lo que era, abans de que la ven adel canal dugués la seva preciosa sang arreu del Pla d'Urgell.

Tot lò que fem en aquest sentit sera en bé de Catalunya. La seva riquesa es bessona de la seva llibertat. I fent próspera l'agrcultura, fem independents als catalans.

Tots els pobles d el aterra que han donat el valor i l'atenció que's mereix a la riquesa agrícola, son pobles forts i rics Per això es preocupen tant de les obres hidràuliques d'aprofitar l'aigua que aquí a Espanya va tant miserablement al mar.

Des de les mes llunyanes edats s'han ocupat els homes de la construcció de canals, particularment canals de reg, peró també per a la major facilitat de les comunicacions. Conta Herodoto, que a l'Asia menor, els habitants de Caria, volien separar una península de terra ferma, de no haver temut l poque un oracle els deia. Sesostris, el gran rei de la dinastía faraónica, es proposà unir el Nil amb el mar Roig quinze sigles abans de J. C. L'obra que no pogué veurer acabada ell, fou continuada en temps de Faraón Necos; en 605 durant el regnat de Tolomeu Filadelf; en el 300; i mes tart pels romans i els àrabs. No pararen aquí les obres de canalització dels egipcis, sino que el Nil tingué varis canals destinats al regadiu.

Els grecs, que ademés de les obres d'art, foren també atrevits en altre genre d'obres, intentaren tallar el canal de Corinte. Els romans dugerne a a cap nombrosos i excelents treballs de canalització, alguns dels quals encara es conserven en servei en els departaments d'Italia, Exemple el Canal d'August, en el Po, prop de Ràvena. Carlemagne intentà unir el mar Negre amb l'Occeà per medi del Dambi i del Rin. En Xina existeix un dels mes grans canals del món, que té unes 825 milles, i fou construit en el sigle VII. Altre que també es molt notable es el que uneix el Tessine amb el Adda, a Italia, que fou construit en el segle XII. Això en els temps antics i fins a l'edat mitjana de la nostra era.

En l'dat moderna les obres hidràuliques han pres una volada colossal. Nordamérica compta amb més de 2.000 kilómetres de canals, sense comptar els nombrosos pantans que embassen l'aigua de rius i grans torrens. Els anglesos que arreu ont posen la petjada duen el seu esperit pràctic, han construit grandioses obres hidràuliques a l'India i a Egipte, sense esmentar les moltes construídes en la metrópoli. A la India l'obra mes notable que han dut a terme es el canal del Ganges. Per a la construcció d'aquesta grandiosa obra de regadiu i navigació han tingut de modificar-se el cers de rius i de torrents i construir-se atrevits acuaductes i ponts, s'ha donat el cas de que un riu o torrent passi per medi d'un pont per damunt del canal. La vall de Solani es travesada en tota sa extensió pel canal, peró tingueren de construir-se llarguíssims terraplens per a sortejar els incidents del terreny. Els esmentats terraplens tenen longituts de 3.300 i 900 metres, essent formats els murs per solides obres de mamposteria de voltes interiors, lo qual dona a les parets una gran resistencia. El llit del canal te una amplada d e15 metres, i a cada costat una carretera de 9 metres permet una intensa circulació de vehicols. Tan gegantesca obra comença a Hurdwar i acaba a Nanpon, després de correr 280 kilómetres. Allí es divideix en dos ramals, un dels quals arriba a Cowupon, havent recorregut tanta distancia com la que te'l canal. Una altra de les majors obres de l'India es la canalització del riu Sone que corre per la India Central i travessa la cordillera de Kymose. La longitut de la canalització es de 230 milles angleses. Pero del riu canalitzat en neixen una serie de canals de regadiu i de navigació que afecten entre tots a 5.600 milles quadrades de terrenys. Aquesta obra costà més de 10 mil-lions de lliures esterlines. Altra de les obres hidràuliques construïdes pels anglesos en les seves colonies es el canal del Nil a Egipte que t él aseva presa a Assuan que rega territoris immensos de les planuries ermes de la terra dels Faraons.

França, Alemanya, Anglaterra, Italia, la major part dels estats europeus tenen una gran xarxa de canalls i nombrosos pantans que duen amb l'aigua la riquesa a nombroses terres, que converteixen en alguns llocs les encontrades en vergers.

En les terres d'Espanya els canals mes importants son els de Castella, que te uns 202 kilómetres i rega unes 95 mil hectàries de terrenys; el d'Urgell, que té 145 kilómetres i rega 90 mil hectàries; l'Imperial que te 80 kilómetres i rega 32 mil hectàries i el de Tauste que'n té 45 i rega 7 mil hectàries. Ademés esta acabant-se el canal d'Aragó i Catalunya que regarà gran nombre de milers d'hectàries i s'han acabat de poc els de la dretra i l'esquerra de l'Ebre.

Per tots els países ont l'hidràulica ha fet grans progressos la prosperitat de l'agricultura ha assolit un grau de prosperitat que ha convertit, terres abans pobres i ingrates, en riques encontrades que han vist augmentar els seus habitants en una proporció de un 90 % fins d'un 120 % per kilómetre.

Peró, com totes les coses del món, l'hidraulica te'ls seus inconvenients. Les obres per a regadius han de fer-se en terrenys que prometin un bon rendiment de les terres. Si les terres no poden donar el día de demà abundosos fruits, l'obra hidràulica devindrà ruinosa i el país no hi haurà guanyat quasi rés.

A Espanya i no sabem lo que succeirà en altres países, les obres hidràuliques han sentit també l'influencia nociva del caciquisme.

Pantans i canals han sigut progectats en terrenys que no eren els mes a propost per ala construcció de l'obra. I per tant ha succeit que alguns aigua-molls no han arribat a omplir-se quasi mai, i alguns pateixen de filtracions que representen una pérdua enorme.

Sigui com vulgui, l'influencia de les obres hidràuliques tenen una influencia grandíssima pel desenrotllo de la riquesa dels pobles. No serà de mes dir que'l día de demà, quant Catalunya assoleixi la seva autonomía, les obres hidràuliques hauran d'esser una de les principals qüestions a resoldre. Amb això, amb l'amor de tots farem altra vegada que la nostra Catalunya siga gran rica i plena, com mai ho hagi sigut.

PERE DE PRADES

L'ensenyança comercial a Suiça

III

ESCOLES DE COMERÇ

Les Escoles de Comerç, en les quals se donen les lliçons durant el día, estan més exteses a Suiça, que en cap altre país, puix compta actualment amb 34 institucions d'aquest genre, subvencionades per la Confederació, amb una població escolar, en el semestre d'hivern de 1911 a 1912, de 4.017 deixebles, dels quals 1.405 pertanyíen al sexe masculí. Existeixen ademés ,fet abstraccio de les Escoles de Comerç privades, alguns Establiments oficials que no estan beneficiats pels subsidis federals (Frauenfeld, Winterthur etc.)

Segons la duració de l'escolaritat, i el programa d'estudis les escoles de Comerç preparen per a l'aprenentatge o per a l'entrada directa en la pràctica en calitat d'empleiats retribuits.

Dites escoles poden dividir-se en dues categories:

Primera: Escoles inferiors de Comerç en les que l'edat d'admisió es la de 14 a 15 anys, i la sortida, als 16 o 17 anys (duració dels estudis, de 2 a 3 anys).

Segona: Escoles superiors de Comerç, en les quals l'edat d'admissió es la de 14 a 15 anys i la sortida, de 18 anys complets, per lo menys (duració dels estudis, de 3 a 5 anys).

Les institucions del grau inferior donen als deixebles una cultura professional i general, destinada a facilitar llur aprenentatge i a millorar les condicions de aquest. Les joves que surten d'aquestes escoles obtenen, empró, quasi sempre empleus retribuits.

Les Escoles superiors de Comerç, a l'ensems que donen una cultural general i professional mes pregona, preparen sempre mellor als alumnes per a l'entrada immedita en la pràctica comercial, en qualitat d'empleats a sou. Aquest es, sobre tot, el cas dels establiments en els quals està organitza l'ensenyança de l'«Oficina pràctica».

Tots els programes de les Escoles de Comerç tenen un pensament comú (idiomes moderns i seccions comerçcials), pero's diferencíen sensiblement per la duració de l'escolaritat, el caràcter més o menys professional dels estudis, les condicions industrials locals etc. D'una manera corrent, el lloc reservat a l acultura general, tendeix a augmentar amb el nombre d'anys d'estudis. Les Escoles per a senyoretes concedeixen una importancia mes gran a les seccions professionals i als exrcicis practics (dactilografía, taquigrafía). Diverses escoles tenen en consideració les condicions industrials i comercials de la regió, a Saint-Gall, els brodats; a Chaux-de-Fonds, Locle, Biel, i Saint-Imier la rellotjería, a Lucerna, la comptaiblitat de hotels etc.

La «llengua materna» s'ensenya a totes les Escoles; lo mateix ocurreix amb dues llengues estrangeres per lo menys. Les matemàtiques (àlgebra) no figuren generalment en el programa de les Escoles de senyoretes. Les rames comercials (aritmética comercial, correspondencia, comptabilitat, teoría i técnica del comerç) s'ensenyen separadament o be combinades sots el nom de l'«Oficina pràctica». La constitució dels deixebles en cases de comerç, mantenint entre ells relacions ficticies, se realitzen molt rarament. Algunes escoles inicíen a sos deixebles en la pràctica dels negocis, fent-los treballar en un magatzem de suministres escolars anexe a l'institució. A la Escola Cantonal de Comerç de Zuric, les operacions simulades se basen en un canvi de cartes amb cases de comerç.

En les escoles de 3 a 5 anys d'estudis, la majoría dels deixebles no cumpleixen el cicle complet i deixen l'escola després d'un o dos anys d'assistencia per a entrar en l'aprenentatge; per això el nombre d'alumnes amb titul, es relativament curt. Amb el fí d'afavorir l'assistencia a les classes superiors, la Confederació concedeix beques als alumnes d'aquestes divissions.

La major part de les escoles de Comerç a Suiça son seccions de Gimnassis, escoles reals o escoles secundaries superiors.

Altres — entre elles les mes freqüentades — son completament independents (Bellinzona, Chaux-de-Fonds, Ginebra, Laussanne. Neuchatel, Zuric) l'Escola de Comerç de Winterthur es una Secció del «Technicum»; la de Lugano està unida a l'Escola professional femenina.

Lo més freqüent en les escoles de Comerç es que a les mateixes tinguin accés els deixebles d'un i altre sexe, reunits en classes mixtes. Aquest sistema se trova tant favorablement cullit, que fins en les ciutats ont h ihan escoles per senyoretes, se veu a alguna d'aquestes, freqüentant les sustitucions destinades mes especialment als deixebles del sexe masculí (Saint-Gall, Berna.)

Per a atendre a reiterades peticions, i explicant el Reglament Federal, el Departament del Comerç s'ha ocupat de la creació d'un «diploma federal» de sortida de les Escoles Superiors de Comerç, celebrada a Berna el 3 de juny de 1911, llonà s'adhesió al progecte de reglament següent, proposat pel Departament Federal del comerç.

«Diploma federal de sortida de les Escoles Superiors de Comerç.—S'institueix pel Departament Federal de Comerç un diploma de sortida de les escóles superiors de Comerç subvencionades per la Confederació. Aquest diploma te un caràcter «facultatiu». Les Escoles que desitjin obtenir-lo per a llurs deixebles, ho sol-licitaràn del Departament Federal del Comerç.

Aquestes Escoles deuen satisfer les condicions següents :

a) El programa d'estudis se distribueix en tres anys.

b) L'edat mínima de sortida es la de 18 anys complets.

c) Per a obtenir el diploma els deixebles deuen, per regla genreal, haber freqüentat l'Escola de Comerç, «durant tres anys per lo menys».

d) El nombre d'hores setmanals consagrades a cada rama d'ensenyança deu estar fundat en el «programa-tipu» establert pel Departament Federal del Comerç».

Les ventatges que resultaràn de la creació d'un diploma federal, al'ensems que certa unificació dels programes, son les següents'

a) L'equivalencia dels estudis facil-litarà el pas d'una escola a altra.

b) El nivell general dels estudis tendirà a elevar-se.

c) La col-locació dels deixebles amb diploma se farà mes facilment, tant a Suiça com a l'stranger.

La qüestió de la matrícula dels deixebles amb diploma en les seccions comercials universitaries, podrà regular-se d'una manera definitiva.

Aquest darrer punt té una especial importancia en atenció al desenrotllament de les escoles d'alts estudis comercials i al nombre cada volta mes considerable de alumnes d'escoles de Comerç que prosseguexen llurs estudis comercials a l'Universitat.

A. JUNOD

Inspector fedral de la Ensenyança Comercial.

Estudis económico-socials

El paro i la col-locació a Barcelona

Estadístiques de la Borsa del Treball

Naturalment que hem de començar dolguent-nos de l'escassetat d'institucions que en nostre país tendeixin a minorar l'anguniosa situació dels sense feina i del poc interès que a estudiar el problema del paro dediquen els homes, els pocs homes de ciencia del nostre país.

Fins fà pocs anys, el mercat del treball se regulava en nostra terra de la manera mes primitiva: per les coneixences personals, pel pidolar de porta en porta... La premsa facilità més tard el trobar i l'oferir treball, en les seves seccions d'anuncis que son potser encare avui el recurs de la majoría dels que busquen o ofereixen treball.

Institucions públiques de col-locació, regulades, sistematitzades per mètode científic, ne tenim ben poques: potser propiament no mes la Borsa del Treball creada per la Diputació Provincial de Barcelona. Això en nostra Ciutat. Fora d'ella, i a Catalunya no etnim coneixement d'existir-ne cap altre; fora de Catalunya no coneixèm mes que la Borsa del Treball creada recentment a Madrid i encare no mes que pels oficis de les Arts del Llibre, peró respecte a la qual ignorem sos resultats.

Borses del treball professionals, creades per associacions de l'establiment correspondent n'hi han algunes, peró molt poques. En l'«Anuari d'Estadística Social» publicat recentment pel Museu Social de nostra Ciutat, i del qual pensem parlar-ne amb l'extensió que's mereix, no mes se dona compte de 4: les de la Federació Sindical d'Obreres, del Centre Autonomista de Dependents, de l'Institut de Cultura i Biblioteca popular per al «Dona» i de l'Unió Industrial. Pot ser n'existeixi alguna altra (tenim entès per exemple, que la Socitat de Fadrins confiters i pastissers ne té establerta una), potser algunes altres associacions tinguin també «registres de col-locacions», sobre tot aquelles que tenen «germandat» o mutualitat (en efecte tenim entès que algunes de tals entitats com a anexes a les seves mutualitats tenen organitzats registres de col-locacions) peró això es tot lo que en nostra terra's fa per a remeiar el mal de la manca de treball de les classes obreres per a disminuir el nombre de desvagats forçosos.

Es que aquests son tant pocs que no mereix en nostre país el problema del paro forçós l'atenció dels ciutadans i dels organismes publics? No creièm tal cosa. Certament que, sobre tot en l'actualitat que estem passant un período d'evident prosperitat económica, no es el problema dels sense feina tant pregon, tant enguniós com en altres países ;certament que no existeixen en nostra terra aquells paorosos exèrcits d'«unemploieds» que a l'Anglaterra per exemple tenen en inquietut i commoció als governants i a tots els ciutadans.

Quin es en nostra terra el coeficient dels parats forçosos? Interessantíssima pregunta aquesta que no'ns podem contestar, ni ens pot resondre ningú, mancats com estèm en absolut d'investigacions sobre la materia (1). Amb tot, i pels indicis que tenim, ens sembla poder assegurar, que en nostre país se dona també lo que podriem dir llei de Durhoit, segons la qual la proporció d'obrers parats en general es en temps de crisi d'un 5 o un 10 i més per 100 i en èpoques normals d'un 3 i 4 per 100. Això sols tindría que fer que dediquessim tots mes cura en aquest problema, peró som aixís..

La prova de que'l problema del paro forços amb tot i ho revestir en nostra terra la gravetat que en altres, no deu per això menys-pruar-se, ens les dona l'estadística que la Borsa del Treball de Barcelona acaba de publicar referents al primer any de la seva actuació, acompanyant l'interessant «Memoria» de la Direcció i de la Junta de Patronat de l'institució.

Sens perjudici de dedicar també després algunes ratlles al text de dita «Memoria» transcriurèm de moment els datos mes interessants consignats en dita estadística.

Segons ella, 5.288 persones se dirigiren durant l'ány 1912 a la Borsa del Treball de Barcelona en «demanda» de col-locacions, de les quals els patrons ne «oferiren» 3.902, havent-se'n realitzat 1.435. El percentatge de les colocacions realitzades, fou per consegüent, en relació a les demandes del 27'2 per 100. i en relació a les ofertes del 36'8 per 100.

Són dignes d'esser coneguts alguns datos de destriament d'aquestes xifres globals.

De les 5.288 persones sol-licitants de col-locacions, 5.010 pertanyíen al sexe masculí i 278 al femení; i de les 3.902 ofertes donades, 3.598 foren per a treball d'homes i 304 per al de dones, trovant, mercès a la Borsa, col-locació, 1.356 homes i 79 dones, encare que es molt digne de tenir-se en compte l'observació que fa la «Memoria» de que's probable que'l nombre de col-locacions fos major, puix donada la desidia de demandants i d'ofertors és segur que algunes colocacions efectuades no arribessin a coneixement del personal de la Borsa.

Dels demandants de treball 3.123 eren catalans i 2.165 no catalans .

En quant al treball sol-licitat és de doldre que en l'estadística no's consigni una divissió entre'ls d'aprenents i els demés obrers, encare que la «Memoria» consigna que aquesta divissió procurarà la Borsa establir-la aviat, creant les oportunes seccions dintre de la seva organització Amb tot dels datos referents a l'edat, consignats en l'estadística, ne podem deduir la proximadament, els que correspongueren a les categoríes esmentades d'aprenents, meritoris etc. En efecte, tenim per un cantó que foren 197 menors de 16 anys els que sol-licitaren treball i 1228 entre 16 i 20 anys, i per altre part que obtingueren col-locacions 106 menors de 16 anys i 447 entre'ls 16 i els 20 anys. Se pot doncs assegurar que poden compendre's en la categoría d'aprenents i meritoris (aprenents del comerç) tots els esmentats menors de 16 anys i bona part també dels compresos entre'ls 16 i els 20.

Una cosa que s'observa tot seguit examinant les estadístiques que comentem és el gros nombre que se'n emporta entre'ls grupus professionals de la classificació adoptada, el corresponent al «Comerç». 2.554 foren els sol-licitants classificats en dita categoría, als quals s'hi deuen afegir altres 1.404 dels consignats en el grupi professional «dependents d'escriptori» que certament considerem nosaltres sobrer com a classificació apart. 3.858 entre 5.288 que fou el total de sol-licitants, resulta una proporció considerable: mes d'un 73 %. Se prestaríen aquestes xifres a llargues disqusiicions, de les quals la mateixa «Memoria» ens estalvía al reconeixer que'ls beneficis de l'institució no son encare prou atenem també que dèu desaparèixer per ment obreres, la prevenció de les quals en preciats sobre tot entre les classes extrictamjusta i perjudicial a sos mateixos interessos.

Pels resultats esmentats se veu que fou ben profitós el primer any de funcionament d'aquesta institució creada per la Diputació barcelonina en vista de l'imperdonable incuria de nostre Ajuntament, del qual propiament sería misió el sosteniment d'un organisme com el de que parlem. Per això son ben justificats l'optimisme i la satisfacció que expresa la Memoria de la Direcció i de la Junta de Patronat de la Borsa. Està clar que aquesta necessita reformes i perfeccions en el mateix sentit que ja expressa la «Memoria», sobre tot en el de l'establiment de grupus professionals amb comités paritaris cada un d'ells, lo que li llevaría bona part dels inconvenients que tenen totes les Borses de caracter general com per are es la de Barcelona. Pero fins amb aquests i amb les deficencies propies de tota institució novella que topa amb prejudicis i prevencions, ridícules per lo mancades de seriós fonament, la Borsa del Treball de Barcelona ha complert ben bé en el primeri any de la seva existencia, la seva alhora nobilíssima i pràctica missió, la de facilitar la concertació del treball en nostra ciutat, aproximant, posant en contacte aquests dos factors: treball i necessitats que fins are semblaven jugar en nostra terra l'infantivol joc del gat i la rata, ocasionant pérdues immenses de temps i d'energíes a un i altre i portant sovint la desolació en moltes llars. Tant sols per això, tant sols per les necessitats que hauràn trobat en ella sense baixeses ni humiliacions, el medi mes noble i digne amb que ser ateses el treball, mereixen aquesta substitució i la corporació que la creà i sosté, aixís com les persones que amb tant zel i bona voluntat, intervenen en son funcionament l'aplaudiment i la simpatía de tots els ciutadans reflexius i generosos. Els nostres els tenen ben sincers i devots.

R. NOGUER COMET

(1) Algún estudi tenim. Per exemple, un referent a l'ofici de fuster contingut en un estudi general sobre l'agremiació en dit ofici original de don Enric Tarragó i publicat en el núm. 10 (agost 1911) del «Butlletí del Museu Social„ Estudi general sobre'l paro forçós a Espanya no en sabem cap, car en el treball sobre aquest tema del vescomte d'Eza, cap dato ni número hi trobem.

El Canal de Panamà i el comerç mundial

El Departament de Comerç de Washington ha publicat tot recentment una «Memoria» que conté un detallat analissi de la situació que produirà al comerç mundial l'obertura del canal de Panamà en 1915.

S'indica en dit treball que 16 nacions importadores seran afectades per tant memorable fet: Xile, Bolivia, Perú, Ecuador, Colombia, Costa Rica, Nicaragua, Hondures, Salvador, Guatemala, Mèxic, Nova Zelanda, Australia, Xina, Japò i les Illes Filipines; mentres que l'obertura afectarà també principalment a 8 nacions exportadores: Anglaterra, els E. E. UU de Nord-América, Alemanya, França, Bèlgica, Italia, Espanya i Russia.

Durant el quinqueni 1907-1911 aquestes 8 nacions exportaren als altres 16 países compradors un volum de mercaderíes per un valor per terme mig de 3.586 mil-lions de pessetes or anyals. D'aquest total Anglaterra hi te una participació d'un 49 %; els Estats Units, un 28 %; Alemanya un 13 %; França un 3 1/2 % i el reste o sigui un 6 1/2 % se'l reparteixen les altres quatre nacions: Bèlgica, Italia, Espanya i Russia. Aquest fet es senzillament humiliant per a Espanya..

Els países principalment competidors en tan floreixent i extens mercat, son per consegüent, Anglaterra, Estats Units i Alemanya. Anglaterra, diu l'esmentada memoria, ocupa el lloc preeminent i le defensa degut a que, generacions d'experiencia, ha donat a sos comerciants una mestría difícil d'igualar i el fet d'enviar els séus productes a tots els recons dels mon ha motivat que l'excelent qualitat dels seus articles fos universalment coneguda i estimada. La situació preeminent que Anglaterra ocupa en el comerç i en les manufactures, l'ha portada inevitablement al domini del comerç de transports i dels mercats financiers del mon. La política de lliure canvi de la metrópoli, ha fet possible l'aixecament d'un enorme comerç d'«acumulació i de perfeccionament», adquirint les parts del mateix acabades, en qualsevol lloc ont poden trovar-se mes barates, «reunint'es» en articles complets per a l'exportació i important manufactures parcialment acabades, a l'objecte de reexportar-les després d'embalar-les o de sotmétreles a ulteriors i definitives manipulacions .

Amb tot, aquest mateix exit, i aquestes mateixes característiques del comerç anglès, en aquets darrers anys li han reportat algunes desventatges. El domini per tant temps aconseguit ha degenerat inevitablement en conservatisme de métode poc en armonía amb el esperit de progrés i de versalitat exigit pel comerç modern. A questa repugnancia a canviar ràpidament pot ser expliqui mellor — afegeix el treball a que'ns referim — la relativa decadencia que's troba en algunes branques del comerç angès.

Alemanya i els Estats Units, representen les forces d'atac en aquesta colossal lluita dels mercats que caracteritza la civilització contemporània. L'obertura del Canal de Panamà reportarà un canvi pregon en les relacions dels esmentats competidors amb els paisos situats en la costa occidental de l'Amèrica del Sud. Amb dita obertura els Estats Units disposaràn d'una via, completament marítima, que serà de 4.025 a 4.830 kilómetres mes curta que les vies d Europa. El volum del Comerç de dits paíssos augmentarà sens dubte d'una manera ràpida i extraordinaria i en aquest augment la participació que hi tindrà els Estats Units no sols serà proporcional, sinó que anirà en progressió continua, tant que pocs anys de passar, segons la Memoria, per a que dita participació excedeixi a la dels demés competidors: Anglaterra i Alemanya .

En quant a la Xina, creu la Memoria que els paíssos competidors tindràn iguals condicions en el nou estat de coses, no aixís respecte al Japó, el qual creu que'ls exportadors americans se'l guanyaran.

La conclusió egneral que se'n treu d'aquest anàlisi de l'exportació nordamericana i europea als países afectats per l'obertura del canal de Panamà, és la de que la nordamericana és singularment forta. Ja avui, sense Canal, sense una Marina Mercant massa important, sense extenses relacions directes bancaries i malgrat l'inexperiencia dels seus productors i exportadors de mercaderíes manufacturades, Nord Amèrica està triomfant en la major part dels 16 paíssos afectats. Si quan el Canal se obri, els comerciants i fabricants nordamericans se troven disposats (que si que s'hi trovaràn) a aprofitar-se de l'ocassió que se'ls hi oferirà, es indubtable que l'expansió del Comerç nord americà serà enorme i pot ser se realitzi el somni que persegueixen fa anys els iankis de que'l seu país ocupi el primer lloc en les rengleres de les nacions exportadores, en les quals ocupa ja avui el segon lloc.

Anglaterra que està en el primer lloc, deurà, doncs, contrarrestar els perjudicis que l'obertura del Canal li ocasionri i segurament que ho farà, puix d'aquí al 1915 té temps sobrat per a prevenir-se.

Per lo que a Espanya respecte, aquesta hauría atmbé de preparar-se, molt més, quan estarà en condicions immillorables per a expansionar el séu comerç, condicions que si se'n sabés aprofitar, podríen donar-li la reconstitució de les seves forces económiques. En efecte, cap altre Estat europeu estarà menys lluny que Espanya del Canal de Panamà, cap altre port europeu tant aprop d'aquest com el de Càdiç. Tenint això present, pot dir-se que bona part del pervindre del comerç d'Espanya amb aquells paissos transmarins, dependrà de l'esperit d'empresa que les companyíes navieres espanyoles demostrin tenir. El tindràn aquest esperit? El tindràn també nostres productors i exportadors? «That is the question». Si pels precedents ens haguessim de regir seríem ben pessimistes.

Notes d'Hisenda

La «cèlebre» emissió d'obligacions del Tresor feta pel ministre d'Hisenda encare no está coberta del tot. No's pot donar ridícul mes gròs que'l que ha fet li está fent l'inepte senyor Suarez Inclàn, a qui sembla mentida que encare hi hagi que s'atreveixi a defensar, per amic o agrait al ministre que sigui. Malgrat l'alt interès donat als bonos, que causà una baixa considerable dels demés valors de l'Estat ja en prou mala situació, produint una veritable crisi que ocasionà enormes pérdues de Borsa amb el séu acostumat seguici de fallides, fugides i suicidis, l'emissió no s'ha pogut cubrir encare per la desconfiança que inspiren al públic tots els valors d'Estat i molt especialment el del nostre. Dos mesos fa de l'emissió, d'aquesta que calculaba el ministre que's cubriría i fins que's sobreixiria en una setmana i està oberta encara, faltant per suscriure 3.270.500 pessetes.

L'home que sufreix un fracàs com el del senyor Suarez Inclàn, no s'està ni un mínut mes en la poltrona ministerial. Però aneu-li a dir això a aquest pobre senyor vanitós...

—Segons els datos facilitats per Hisenda lo recaudat en el ems d'agost per tots conceptes, excepte Duanes, puja a pessetes 99.394.109. Per Duanes se recaudaren 23.471.803. En total, doncs, la recaudació fou de 122.865.912, lo que dona un augment sobre'l mateix mes de l'any anterior de 36.117.231 pessetes però d'aquestes se n'han de deduir 30 mil-lions import de la suscripció d'obligacions del Tresor. Per lo tant l'augment efectiu fou de 6.117,231 pessetes.

—S'assegura que entre les reformes que està estudiant el ministre d'Hisenda hi figura la modificació de l'impost sobre els alcools.

—S'ha disposat que'ls aranzels vigents sobre alcools se modifiquin en el sentit de que'ls drets de 125 pessetes per hectòlitre, establerts en el territori de la Guinea Continental, s'apugin a 175 pessetes per igual quantitat d'espirituosos a 50° centesimals.

—Se diu que'l ministre d'Hisenda te en estudi un progecte que, d'arrivar a esser llei, posaría en igualtat de condicions als Bans estrangers amb els del país. Segons sembla ha motivat tal estudi, l'escàs rendiment del impost procedent de dits Bancs i la desigualtat en la tributació amb respecte a la Banca Nacional que lluita, per lo tant amb aquelles en condicions desfavorables.

Serà veritat tanta bellesa?...

La qüestió sucrera

A Granada s'hi ha celebrat una assamblea de conreuadors de remolatxa per a examinar les bases proposades pel Comitè Central de la Federació Agrícola Granadina que ha de presentar-se al Govern acudint a l'informació oberta per aquest sobre la crisi sucrera i medis de remeiar-la.

Assistiren a l'acte gran nombre d'influients terratinents dedicats a dit conreu i representants parlamentaris d'aquella provincia, aprovant l'assamblea per unanimitat les següents conclusions que, amb un extens preambul, constitueixen l'exposició que l'esmentada Federació eleva al Ministre d'Hisenda, conclusions que no cal dir que donem sols a titul d'informació, per a coneixement de les moltes persones a les quals en la nostra terra afecta o segueixen amb interès l'important problema dels sucres:

1.ª Restringir l'excessiva expansió de l'industria sucrera, abrumada entre infranquejables barreres, limitant la producció a les necessitats del consum i prudents reserves com a mal menor que eviti majors mals.

2.ª Otorgar la rebaixa de 10 pessetes en l'impost de 35 els 100 kilos que grava els sucres de producció nacional i lo mateix els drets d'importació del sucre estranger.

3.ª Fixar el preu màxim de venda dels sucres i el mínim de la materia prima remolatxa i canya, amb arrenjament a la cotització, sobre la base de 45 pessetes per a la primera materia a 7° (dossimetres, amb sucre) a 100 pessetes, determinant-se l'escala superior i inferior a semblança de la costum establerta per a la compra de les melaces a base del preu de l'alcohol.

4.ª Concedir primes d'exportació als sucres i productes de les industries derivades que s'exportin amb destí a nostres posessions d'Africa i Zona d'influencia al Marroc, i

5.ª Protegir la creació i foment de les industries derivades en la forma que'l Govern estimi convenient.

Revista bursàtil

Caracteritza nostre mercat la setmana que correspòn avui ressenyar una major activitat.

Les sessions han transcorregut més animades, i la monotonía, que fou la que imperà en nostre mercat de valors durant bona part de l'estiu, desapareix poc a poc, oferint les fluctuacions registrades un marge més remunerador a l'especulació que per fí, després d'allunyada del negoci per manca d'oscilacions accidentades, o en son lloc d'una tendencia ben definida, emprèn de nou, amb major empenta que abans, les interrompudes operacions.

Malgrat el retorn d'importants elements especulatius, molt necessaris en aquesta plaça, no queda encara prou deifnida la inclinació del mercat català. Se registren, sí, accidentacions més accentuades, però és precís confessar que la tendencia dels valors contractats és encara molt difusa. Sobressurt la nota de fermesa, però durant els primers dies de la setmana se registra un pronunciat retrocés que no obeeix a manca de negocis, com podría haver-se atribuit dies enrera, sinó que en part respòn al deplorable efecte que produeix la perllongació de la campanya de l'Africa i els embarcs no inetrromputs de tropes amb destí al Marroc.

Es una espina dolorosa per al país aquesta aventura. De vides en costa a centenars i de diners els suficients per a destornillar la nostra Hisenda pública.

Sabut és que'l pressupost anterior va tenir que saldar-se amb dèficit; l'emprèstit d'obligacions del Tresor no ha donat els resultats que esperava el Govern; l'Estat necessita forçosament nodir-se del numerari suficient per a atendre als nombrosos gastos i les disponibilitats no apareixen per cap lloc. Serà precís que el ministre d'Hisenda es valgui de nou del sistema d'augmentar l'interès de les obligacions per a atreure capitals? Es possible. La situació de l'Erari va fent-se de dia en dia més precaria, malgrat pretengui dissimular-ho el Govern amb les notes oficioses que's cuida de facilitar a la Premsa.

Forçosament ha d'arribar un moment en que l'Estat no pugui perllongar per més temps aquesta situació. Els recursos escassos que amb tanta lentitut li ofereix el públic, són insuficients. Es precís reunir diners amb quanittat important i si això no s'aconsegueix prompte, és molt possible que a l'obrir-se una nova emissió d'obligacions, per a la que està facultat el ministre, ho faci aquest oferint un major rendiment al capital per a atreure'l amb major facilitat.

Mes aquest sistema té'ls séus perills; recordi'ls, sinó, el senyor ministre, de quan per primera volta apuja l'interès de les obligacions del Tresor. Si de nous s'augmenta ara la remuneració al capitalista pel diner que faciliti, és possible s'obtingui lo que's persegueix, o sigui que la sotscripció quedi correcta. Però que passarà allavorens amb el quatre per cent Interior? Es fàcil, molt fàcil, que lo que's guany per una part se perdi per l'altra. Els tenedors del quare petr cent, emitint l'Estat uns títuls d'igual garantía dels que posseeixen, però més afavorits per l'interès, pot afirmar-se que's despendràn d'aquells per a invertir els séus diners en els títuls que s'emetin.

Generalment l'opinió no's mostra gaire conforme amb aquest asignament d'interès. Se sab que l'Estat necessita fer quelcom per a nodrir-se de diner i així les coses, entra en jòc la fantasía popular. Se parla de la possibilitat de que es faci una operació grossa de crèdit que inclòs existeix qui suposa que's faría a l'estranger.

Aquesta suposició manca, per ara, de fonament, com altres rumors que s'han propagat.

Per al nostre mercat, si bé li és desfavorable la situació econòmica de l'Estat, en canvi l'afavoreixen en gran manera la millor predisposició que senyalen les Borses estrangeres un cop finit el plet d'Orient.

Ademés, com que les accions carrilaires se veuen protegides pel canvi internacional i també per les recaudacions cada desena més brillants, que senyalen les respectives Companyíes, deuen lluitar amb els dos factors contraposats i per això marquen en la seva contratació les intermitencies consegüents segons els afectius més o menys directament les noves d'afòra o els factors d'ordre intern.

D'aquí que malgrat sobressortint la nota de fermesa, l'inclinació del mercat, com diem abans, no sigui prou definida.

La baixa que darrerament sofriren Nords i Alacants, obeeix, més que a altra cosa a les rentes motivades per liquidacions de beneficis, perque d'un mes a aquesta part els mentats valors han guanyat prop de quatre enters.

Exceptuant aquest grupu d'accions i l'Interior, els demés valors no ofereixen variacions notables. Les obligacions malgrat apropar-se'l venciment del ters semestre de l'any en curs, aquests darrers dies fluixeixen quelcom. En accions locals, poc negoci.

El canvi internacional se manté fluix però amb sense oscilacions accentuades.

X.

Informació General

NOVES SOCIETATS. — Segons datos del Registre Mercantil, oficina pública, se han constituit rescentment les següents societats mercantils:

S. A. de Serveis industrials.— Barcelona. — Per 25 anys per a l'obgecte exposat en la denominació i especialment per al lloguer i sublloguer de locals, col·locació de maquinaria i transports de primeres materies i mercaderíes. Capital. 15 mil pessetes en 60 accions de 50.

Sabater i Regas. S. en C. — Barcelona. — Per 20 anys per a la compra-venda de cereals, farines i tota mena de grans.

Asprer. S. en C. — Barcelona. — Per al negoci de comissions i representacions.

La Alimenticia Espanyola S. A. — Barcelona. — Per a la fabricació i venda de productes alimenticis. Capital: 2500.000 pt. repartit en 500 accions de 500.

Hartmann i Comp. — Barcelona. — Col·lectiva per a la fabricació i venda de cotons medecinals, articles antisèptics, instruments quirúrgics i ortopèdics, aparells i analegs.

Hijos de P. Solsona. — Barcelona. — Col·lectiva per a la fabricació, elaboració i venda de galetes, biscuits, i articles similars.

Casanovas Piñol. — Barceona. — Col·lectiva per a comissions i representacions.

Boguñá i Batista. — Barcelona. — Col·lectiva per 20 anys per a la compra-venda de blats, grans, farines i similars.

Ferrer i Comp. — Barcelona. — Col·lectiva per 15 anys, per a agents de Duanes.

José Salvatella e hijos. — Barcelona. — Col·lectiva per a dedicar-se a la construcció d'obres.

Sanromà i Comp. — Barceona. — Col·lectiva per 5 anys per a dedicar-se a la restauració de mobles.

Successors de Francisco Vila. — Barcelona .— Col·lectiva per a l'industria de blanqueig i aprestos.

Casellas i Comp. — Barcelona. — Col·lectiva per a la compra-venda d'obgectes i articles de fotografía.

Jordà, Carbonell i Comp. — Barcelona. — Col·lectiva per a la construcció i compra-venda d'aparells i articles de fotografía e inherents .

La Predilecta. S. A. — Terrassa. — Per a la fabricació i expedició de begudes gaseoses i aigues de Seltz i lo amb ella relacionat. Capital: 20.000 pts. en 200 accions de 100 pts.

CUPONS, DIVIDENDS, EMISSIONS I AMORTITZACIONS. — La Societat de Crèdit Mercantil paga a Barcelona els cupons de venciment 1 d'octubre de 1913 de les obligacions de la Companyía Ferrocarrilera del Nord, a saber: Nord 1. serie, cupó 87; id. id. 2. id. cupó 75; Asturies Galicia i León, 1. hipóteca 1. serie, cupó 67 id. 1, Id. 2. Id. cupó 87; id 2, id, cupó 61; id. 3, id. cupó 35; Alar a Santander, especials, cupó 79; Tudela a Bilbao 1. serie cupó 95; id 2. id. cupó 95; id. 2 id. Residus cupó 95.

—Han quedat amortitzats en el darrer sorteig, els següents titols del Deute Amortitzable: Serie A. núms. del 691 a 700; 6.181 a 90; 9.581 a 90; 14.271 a 80; 18.441 a 50; 27.561 a 70; 33.681 a 90; 34.561 a 70; 38.131 a 40; 49.811 a 20.

Serie B. — 5.871 a 80; 6.911 a 20;

Serie C. — 5.131 a 40;

Serie D. — 102, 248, 645, 1.221, 2.278; 2.337.

Serie E. — 333; 836, 1.230.

ELECTRICITAT. — Per R. D. de Foment, publicat en la Gaceta del 4 del corrent, s'ha disposat lo següent:

«Les peticions de servitut forçosa de pas de corrent elèctrica sobre ferrocarrils carreteres, camins, jassaments i canals, i llurs zones d servitut propietat de l'Estat, la Provincia o el Municipi, o revertibles a qualsevol d'aquestes entitats, quan l'informe de la quefatura a qual demarcació correspon, se trovi de conformitat amb lo solicitat seràn otorgades pels governadors de provincia per delegació especial d'aquest Ministeri, amb subgecció al Reglament de 7 Octubre 1904 i a les condicions fixades en la R. O. de 17 Febrer 1908 per a ferrocarrils i la de 4 juliol darrer, per acarreteres, la qual serà aplicada; atots els demés casos de camins, canals i jaçamentrs, mentres no's dictin altres especials per a les mateixes».

Es de lloar la tendencia descentralitzadora d'aquesta disposició.

LA MARINA MERCANT ESPANYOLA

Segons les estadístiques oficials recentement publicades pel ministre de Marina, a les darreríes de l'any 1812, la marina mercant espanyola la constituíen les següents unitats.

Naus de vapor, 597 amb un arqueix total de 801.612 tonelades.

Naus de vela, 302, amb 43.887 tonelades.

En 1911 hi havien 582 vapors amb 750 mil 081 tonelades i 301 velers amb 44,325 tonelades.

Aquests datos darrers acusaven sobre'ls donats per l'any 1910 un augment de 5.564 tonelades en les naus de vapor i una disminució de 666 per les de vela.

En canvi en 1912 s'experimentà l'augment de 51.531 tonelades corresponents a 15 vapors, si bé la marina de vela continúa disminuint en 428 tonelades, malgrat apareixi en l'estadística una nau de dita mena més en 1912 que l'any anterior.

Les sis companyíes navieres mes importants pel nombre i tonelatge de les seves naus, son les següents:

La Transatlàntica de Barcelona: 25 vapors amb 104.500 tonelades; la de Soto i Aznar, 33 id. amb 81.983 id. la de Pinillos, Izquierdo i C.ª 11 id. amb 48.126 id.; Ibarra 30 id. amb 46.395 id; Correus d'Africa, 23 id. amb 30.512 id.; Marítima del Nervión 11 id. amb 26.088 tonelades.

DIVERSES. — La Cambra de Comerç de Valladolid ha pres l'accord de sol·licitar una modificació dels articles 455 i 489 del vigent Codi de Comerç, en el sentit de que el pago de les lletres qual import s'expressi en moneda estrangera, pugui efectuar-se amb la del país, amb arrenjament al curs del canvi del tancament de Borsa en la vetlla del dia del venciment i que'l portador tingui dret a exigir al pagament de les lletres el mateix día del venciment, i si aquest fos festiu, en el primer día feiner següent:

—S'ha començat a publicar en nostra ciutat una nova revista desenal d'assegurances, Banca, Ferrocarrils, Montepius i Societats d'Estatuts, titulada «La Propaganda del Seguro» i dirigida per D. Enric Pons. Li desitgem llarga vida.

—A mitjans d'aquest mes se dona per segur que's publicarà'l reglament minaire del Marroc. Constarà de 10 articles.

En ells s'establirà la creació d'un tribunal arbitral internacional per a resoldre les qüestions referents a reclamacions que tinguin son origen en el passat i que afectiu a nacions signataries de l'acta d'Algeciras. Per a les qüestions que esdevinguin endavant França serà la que exclussivament les resoldrà.

—S'ha constituit a Caracas, capital de la República de Venezuela, una Cambra de Comerç espanyola.

—Segons l'acostumada R. O. d'Hisenda el terme mig del canvi de francs en el mes d'agost passat, fou de 7'72 per 100.

Butlletí Comercial

15 de setembre 1913

BORSA DE BARCELONA

Cotisació oficial

	Oper.	Diner	Paper
Londres, 90 dies vista	.....	26'42	.....
— xec.	26'94	.....	26'92
Paris, xec	.....	.....	6'65
Madrid y plasses banca, a 8 d/v.	.....	.....	0'30

Efectes públics

	Oper.	Diner	Paper
Deute Int. em. 1908 serie A...	84'30	.....	.....
— — — — B...	82'60	.....	.....
— — — — C...	81'60	.....	.....
— — — — D...	80'45	.....	.....
— — — — E...	79'88	.....	.....
— — — — F...	79'70	.....	.....
— — — — G. H.	86'00	.....	.....
— — — dif. series.	.....	.....	.....
— Amortisable serie A...	99'40	.....	.....
— — — — B...	99'20	.....	.....
— — — — C...	.....	.....	.....
— — — — D...	.....	.....	.....
— — — — E...	.....	.....	.....
— — — — F...	.....	.....	.....
— — — dif. series.	.....	.....	.....
— — — serie A...	91'75	.....	.....
— — — — B...	.....	.....	.....
— — — — C...	.....	.....	.....
— — — — D...	.....	.....	.....
— — — — E...	.....	.....	.....
— — — dif. series	.....	.....	.....
Tituls Deute Mpal. 1903-4-5...	.....	.....	.....
— — — 1906 A B C	93'75	93'83	94'14
— — — 1907	.....	93'00	93'50
— — — 1910	.....	91'50	92'00
— — — 1912	91'75	91'50	92'00
— — Maig 1899. Ensxa.	94'25	.....	.....
— — Abril 1907, Ensxa.	.....	.....	.....
— — Reforma 1908	91'62	91'50	99'25
— — Mun. de Sarrià	.....	98'75	99'25
Emprèstit Diputació Prov.	100'00	99'75	100'25
Port de Melilla y Xa arines	106'75	106'50	100'75

Obligacions

	Oper	Dia	Paper
Nord d'Esp., prior Barcelona	.....	.....	.....
— Lleida, Reus, Tar..	.....	.....	.....
— Villalba a Segovia.	.....	92'25	92'50
— esp. Alm. Val. Tar	.....	91'50	92'00
— Osca a Fr.ª, alt. lin.	91'25	91'00	91'35
MinsSant Joan Abadesos	.....	78'75	79'25
Tarragona a Barc. y Fransa	.....	.....	.....
Madrid Sarag Alic. serie A.	.....	105'75	106'00
— — — B..	100'50	130'35	106'
— — — C..	.....	92'00	90'25
— — — D..	.....	90'00	90'25
Madrid a Barcelona, directes..	.....	.....	.....
— — Reus a Roda.	.....	53'75	54'25
Alm Val. y Tarrag., no adher.	.....	59'25	59 75
— — adherides..	.....	71'65	71'85
Med. Zam. Or. Vigo, em 1880.	.....	48'00	48'50
— — — 1883.	.....	48'60	48'50
— — serie G y H.	.....	74'25	74'75
Asturias, Gal. y León, 1.ª serie.	.....	.....	.....
— — 2.ª hipo.	.....	.....	.....
Valladolid a Med. de Rioseco.	.....	.....	.....
Madrid, Cáceres Port. serie 1.ª.	.....	.....	.....
— — — 2.ª.	.....	.....	.....
— — — 3.ª.	.....	.....	.1...
— tots els cent. impars.	.....	90'75	92'00
Basc-Asturià, 1.ª hipoteca	.....	89'75	90'23
— 2.ª —	.....	.....	.....
Cariñena a Saragossa	.....	.....	.....
Olot a Girona	.....	.....	.....
Companyia General Tramvies.	.....	.....	.....
— An. Tr. Bar. Ens. G.	.....	.....	.....
— Tr. Bar. S. A. y ext..	.....	.....	.....
— Barc. Elec..	.....	98'25	98'75
Companyia Transatlàntica	.....	90'50	91 00
Canal d Urgell	.....	77'25	77'50
Sec. Gen. Aigües Barc.	.....	.....	.....
— — —	.....	.....	.....
Comp. Gen. Tab. de Filipines.	.....	99'75	100'25
General Sucrera d'Espanya..	.....	.....	.....
Comp. Asfalts Asland	.....	.....	.....
— — preferents	.....	91'	91'
Port de Barcelona, em. 1905.	.....	.....	.....
— — — 1908.	.....	.....	.....
— — Circul. 1909.	.....	.....	.....
— — — 1910.	.....	.....	.....
— — — 1911.	.....	.....	.....
— — — 1912.	.....	.....	.....
Port de Tarragona	.....	.....	.....
Bonos pref.—Comp. reg. Ebre.	.....	89'00	90'00
Societa Catalana Gas	.....	.....	.....
Foment Obres y Construc.	.....	95'00	95'50
Comp. Cotxes y Automòbils..	.....	94'75	95'25
Siemens Schuckert, Ind. El c.	.....	98'25	98'75
Societat Valenciana Elec	99'50	99'50	100'00
Navegació y Industria	.....	.....	.....
Societat Carbons de Berga	.....	94'00	94'50

Accions

	Oper	QUEDA Diner	Paper
Banc de Barcelona	.....	.....	.....
Canc Prestams y Descomptes..	.....	.....	.....
Catalana General de Crèdit...	.....	.....	.....
Societat de Crèdit Mercantil...	41'00	.....	.....
Comp. Reial Canalisació Ebre.	.....	.....	.....
Ferrocarrils Andalusos	.....	.....	.....

BORSI Y CANVIS

Informació de la casa FILLS DE F. MAS SARDÀ *Rambla del Mig, 22.*

Borsí del matí

	Obre	Tanca
Interior fi de mes	79'76	79 77
Alacans idem	97 10	98 20
Nords, idem	101'14	101'15
Orenses idem	.....	28'90
Colonials, idem	.....	.....
Andalusos, idem	.....	70'50
Cotons N D.	.....	.....
Catalanes	.....	.....

Borsí de la tarde

Interior, fi de mes pròxim.	79'67	79'67
Alacants, idem	97'00	97'00
Nords, idem	101'00	101'00
Orenses, idem	.....	.....
Colonials idem	.....	.....
Andalusos, idem	.....	.....
Banc Espanyol de l'Illa de Cuba	.....	.....
Cotons N D	.....	.....
Catalanes	.....	.....

Canvis de moneda

Alfons	6'30	p. 100
Isabels	9'39	—
Unses	6'35	—
Or de quatre durus	6'05	—
Or de un y dos durus	5'30	—
Dollars	9'30	—
Lliures esterlines	26'75	ptes.
Francs	6'55	p. 100
Marcs	131'25	—

Borsa de Madrid

Interior comptat	79'80
— idem mes	.....
— — pròxim	.....
Amortisable 5 per 100	.....
— 4 per 100	.....
Bac d'Espanya (accions)	448'00
Accions Tabacalera	291'
Riu de la Plata	.....
Sucrera preferents.	42 75
— ordinarias	.....
— Obligacions	79'59
Francs	106'50
Lliures	26'90

Plaça de Barcelona

Mercats

COTONS

Informació del CENTRO ALGODONERO DE BARCELONA

LIVERPOOL 15 *de setembre*

	Anterior Tanca	Avui Obre	2.ª	3.ª	Tanca
Disponible	7'40	....	....	7'47	....
Agost-Setembre	7'06	7'12	7'14	7'13	7'16
Setembre-Octubre	6'93	....	....	....	7'14
Octubre-Novembre	6'87	6'93	6'95	6'94	6'98
Novembre-Desembre	6'81	....	....	....	6'91
Desembre-Janer	6'84	6'87	....	....	6'91
Janer-Febrer	6'82	6 89	6'90	6'89	6 92
Febrer-Mars	6'93	....	....	....	6'93
Mars-Abril	6'85	6'91	....	....	6'95
Abril-Maig	6'85	....	....	....	6'85
Maig-Juny	6'75	....	6'84	6'82	6'84
Juny-Juliol	6 84	....	....	....	6'64
Juliol-Agost	6'65	....	....	....	6 92

ALEXANDRIA, 15 *de setembre*

	Ant.-Obre	Avui-Obre	Tanca
Novembre	10'03	10'02	10'10
Jener	10'09	10'09	10'12

NOVA YORK, 15 *de setembre*

	Anterior Tanca	Avui Obre	2.ª	Tanca
Disponible	13'20	.....	.....	13'25
Setembre	13'04	.....	.....	13'02
Octubre	13'07	13'13	13'15	13'06
Novembre	12'99	.....	.....	13'
Desembre	13'01	13'13	13'10	13'02
Jener	12'90	13 03	12'98	12'99
Març...abac.	12'88	13 13	13'07	13'
Maig	13'.4	.....	.....	13'05
Juny	13 04	00'00	.....	15'06

NOVA-ORLEAN 15 *de setembre*

	Anterior Tanca	Avui 2.	Tanca
Disponible	12'7/8	.....	13'
Setembre	12'85	.....	12'85
Octubre	12'91	13'03	12'94
Novembre	12'96	.....	12'99
Desembre	13'00	13'14	13'02
Gener	13'04	13'18	13'05
Març	13'15	13'27	13'06

Arribades als ports dels Estats-Units 47,000 bales en 1 dies, contra 53,000 de l'any anterior.

Preus corrents de cotons en rama, donats per la junta Sindical del Colegi de Corredors Reials de Comerç de Barcelona, en pessetes els 100 kilograms.

Procedencia	Middling fair	Fully good midd.	Good Middling
N.-Orl.-Texas.	198 a 200	191 a 193	188 a 189
Altres ports..	... a ...	189 a 191	186 a 189
	Fully mid	Middling	Low mid
N.-Orl.-Texas.	185 a 187	186 a 188	000 a 000
Altres ports..	183 a 185	180 a 182	000 a 000

OLIS D'OLIVA

Informació de la casa J. REGÀS.

Dia 15 de setembre

Els 100 kilos, fòra consum

Andalús, nou	de 113'05 a 117'40	pessetas	
Baix Aragó	de 156'50 a 182'60	—	
Borges	de 143'50 a 165'25	—	
Tortosa	de 139'25 a 168'90	—	

Mercat en tendencia a l'alsa

Estació del Bogatell: Existencia	5 vagons	
— — Arribades	0	—

OLIS REFINATS

Encaixes de 5 bidons de 4 litres

Regàs, extraverge	8'50	pessetes cada	
— Superfi	7'50	—	—
La Trompeta	6'50	—	—

CAFES Y SUCRES

Informació de la casa EMILI GAISSERT Y C.ª, *carrer Princesa 68.*

HAVRE, 15 *de setembre*

(Cafè good Average)	Obre	Tanca
Setembre	59'75	59'50
Desembre	58 50	58'25
Mars	58'00	58 50
Maig	59'25	59'75
Juliol	59'25	59'00

Sostingut.

NOVA-YORK, 15 *de setembre*

Cafè (Tipu núm. 7)	Obre	Tanca
Setembre		8'50
Desembre		8 68
Mars		9'94
Maig		9'06

Sostingut.

PARIS, 16 *de setembre*

Sucre (núm. 3)	Obre	Tanca
Setembre	30'62	30 97
4 Octubre.-Des	30'12	30'25
4 Janer	30'75	30'75
4 Mar	31'25	31'25

Calma.

HAMBURG, 15 *de setembre*

Sucre (Base 88 per 100)	Obre	Tanca
Setembre	9'60	9'62
Oct.-Des.	9'20	9'17
Janer-Mars	9'35	9'30
Maig	9'57	
Agost	9'77	

Sostingut.

LONDRES 15 *de setembre*

Sucre (Base 88 per 100)	Obre		Tanca	
Octubre-Dbre	9 2	1 4	9/2	1 1/4
Gener	9/3	1/4	9 3	1 1/4
Maig	9/6	3/4	9/6	1/4
Juny				
Agost				

Calma.

LLANA

HAVRE, 15 *de setembre*

Bueno Aires.	Obre	Tanca
Gener	191'	191'

Sostingut.

METALLS

HAMBURG 13 *de setembre*

COURE	Obre	Tanca
Setembre	149'50	146'50
Desembre	.....	.....
Mars	149'00	14'275

Sostingut.

PEBRE

HAVRE, 15 *de setembre*

Tellicherry	Obre	Tanca
Septembre	58'50	
Desembre	59'50	
Mars	60'50	
Maig	61' 00	

Calma

ALCOHOL

Paris		Tanca
Octubre	42'25	42'50
Gener	43'50	43 00

Sostingut.

Productes enològics (marca Enol)

Informació de la casa KEGELS I VILA, *Rambla de Catalunya, 32.—Barcelona*

Dia 15 de setembre

	Per 100 ks. bulto d'origen	Detall — el kilo
Acid cítric (caixes de 50 k.)	670	6'50
Acid sulfurós anhidre	....	....
Cilindre de 10 k	....	2'50
— de 25 k	....	2'20
— de 50 k	....	2'10
— de 100 k	....	2'
Acid tartàric (caix 100 k.)	385	4'
Amiant pols per afiltre	400	5'
Carbó decolorant paasta	100	1'50
Carbonat de potassa quimicament pur	200	2'50
Celulosa per a filtre	275	3'
Clarificant per a ví negre	175	2'50
— — blanc	200	2'50
Cola de Russia Salianski	...	40'
— de Xina fideus	...	12'
Filtrolina	150	2'
Fosfat amònic	170	2'50
— bicàlcic	70	0'80
Gelatina fina «plata»	450	5'
— plaques «medalla d'or»	145	1'60
Metabisulfit de potassa pur	120	1'75
Onesocola Coignet	200	2'25
Tiatne extra a l'éter	750	8'
— — alcohol	650	7'
— — en agulles	975	7'5

DROGUES

Informació de la casa VIUDA Y FILLS DE G. BOADA Y TRAVESSA, *lassa Antic Born 11.*

Dia 15 de setembre

Preus per 100 kilograms franc envàs y estació o moll de Barcelona, salvo variació

	Pessetes
Nitrat de sosa 95 per 100 riquesa y 15/16 p. 100 ázoe	35'00
Sulfat ferro cristallisat	6'50
— — pols	7'00
— — cristallisat per 10 tonelades	....
— — pols — 10 —	....
— amònic 20/21 ázoe	42'50
Clorur potassa 80/85 equivalent a 50/52 per 100 potassa pura	25'50
Sulfat potassa 90/95 equivalenta 48/51 per 1000 potassa pura	29'50
Superfosfat cals mineral 14/16 per 100 àcid fosfòric soluble	6'35
Superfosfa cals mineral 16/18 per 100 àcid fosfòric soluble	7'40
Superfosfat cals mineral 18/20 per 100 àcid fosfòric soluble	8'25
Superfos a cal òssos 17/18 per 100	11'00
Escories Thomas 15 17 per 100 àcid fosfòric soluble	8'50
Kainita 12/13 per 100 potassa pura	8'50
Sulfat coure 98/100 puresa	68'30
Sofre en sacs de 40 kilos, el sac	7'50
— — — 20 — —	2'10
—flor en sacs de 50 kilos, el sac	17'05

Mercats estrangers

ESTACIO ENOTECNICA D'ESPANYA A CETA

La situació viti-vinícola a França

La sequedat ha sigut general en el Migdía i ha perjudicat en part la maduració del reim. Han començat les bremes dels ceps primerencs; que's generalitzarán en la propera setmana en la vinya miridional.

S'han publicat, encara que no oficialment, alguns càlculs de la propera cullita, segons els quals la vinenta recol·lecció no arribarà a mes de 45 mil·lions d'hectòlitres. Aquests càlculs son a nostre judici molt aventurats, puix es presten a molts erros. Creiem no obstant poguer avançar a nostres cullitera que a França, la cullita de 1913, no será major que la de 1912. Les gelades d'abril, les malalties criptogàmiques (mildiew) i la sequedat de l'estiu, unides a l'anormalitat dels agents admosfèrics, durant totes les fases de la vegetació del cep, son causes suficients per a formar el judici que hem emès sobre la producció de vi en aquesta República.

En els mercats meridionals existeix calma. El comerç sols compra per a cubrir ses necessitats de moment. Cullitera i comerciants estan a l'espectativa de l'importancia de la propera cullita. Existeix gran fermeça en els preus dels vins.

Nostres «tintoreres» van tenint major acceptació, venent-se al voltant de 35 francs l'hectòlitre.

La situació dels principals mercats és la següent:

En l'«Herault». — Els preus son ferms i varíen entre 28 i 32 francs l'hectòlitre, segons grau i classe.

En el «Roussillon». — En conjunt el cep presenta bon aspecte. Els preus continúen ferms i oscilen segons grau i classe entre 30 i 35 francs l'hectòlitre en la propietat.

En la «Gironde». — En certs punts de aquesta regió les tempestes han ocasionat danys d'importancia.

En la «Champagne». — El cep presenta bon aspecte. Les bremes començarán a meitats del present mes.

En la «Bourgogne». — Les darreres pluges han favorescut la maduració. Els negocis en calma i els preus ferms.

A «Argelia», les bremes es realitzen amb bon temps. El preu de 30 francs l'hectòlitre no és sempre acceptat pel comerç.

PREUS DE PRODUCTES AGRICOLES ESPANYOLS Y ALTRES EN LES PLASSES DE CETA Y MARSELLA

Olis: els 100 kilograms, Borges, de 135 a 145 francs; Aragó, de 145 a 150; Andalusia, de 120 a 135, Tortosa, de 130 a 138.

Alcools: de vi, bon gust, de 140 a 150 francs, hectòlitre; de brisa, de 90 a 100; Nord, de 00 a 00; Nord extrafí, de 42 a 44; d'industria. de 00 a 00; cognac, de 00 a 000.

Sucres: de 64 a 66 francs els 100 kilogs.; cristallisats, 57 a 58; *en entrepot*, de 38 a 40; bords 31 a 32; en brut, blancs, de 29 a 30; de rojos, 26 27 frcs.

Fruites: peres, de 50 a 60 francs; prèssecs, de 70 a 100; raím, de 35 a 60; pomes de 25 a 40; albercocs, de 00 a 00; cireres, de 00 a 00; magranes, de 30 a 40 el mil; llimones, de 55 a 65 el mil; taronges, de 00 a 00 francs; mandarines, de 00 a 00; melons, de 6,00 a 8 dotzena.

Fruites seques y llevors: ametlles d'Alacant, de 000 a 000; de Cartagena, de 280 a 315; de Mallorca, de 250 a 310; amb closca de Tarragona mollar), de 120 a 130; de Cartagena, de 115 a 130; avellanes de Tarragona, de 155 a 175; ab closca de 70 a 80; panses de Màlaga, de 9 a 14 francs la caixa de 10 kilos; de Dènia, de 70 a 75 francs els 100; cireres seques, de 150 a 200; figues, de 28 a 30; pinyons, de 190 a 195; cacauets, de 00 a 00; anís de Màlaga, de 85 a 95; comins de 00 a 00; caiola, de 50 a 54.

Legums (verdes y seques): ceves, de 12 a 14 francs; alls de 00 a 00; patates; de 00 a 00; noves de 12 a 13, llanties, de 30 a 40; mongetes, de 25 a 35; pèsols, de 00 a 00; faves, de 00 a 00; tomàces, de 12 a 15.

Forratges: herm, de 8 a 9 francs; aufals, de 9 a 10; palla, de 3'50 a 4'50; garrofes, de 00 a 00; segó, de 10 a 17 els 100 kilograms.

Suros: els mil, superfí, de 50 a 60 francs; fi, p e 40 a 50; ordinari, de 35 a 40.

Varis: safrà, de 135 a 145 francs kilo; pebre molt, dols, de 100 a 150 els 100; mares de ví, de 25 a 35; el grau d'àcid tartàric, de 0'90 a 1'00 tartà en brut, de 00 a 00; el grau de bitrartrat; de 0'00 a 0'00.

VINS ESPANYOLS A CETA

Alacant, de 13 a 15 graus, de 00 a 00 francs, hectòlitre; Alacant, de 11 a 12 id. de 32 a 33 id.; id.; Benicarló, de 11 a 12 id., de 31 a 32 id., id., Catalunya, de 10 a 12 id.; de 00 a 00; Priorat, de 11 a 12 id., de 00 a 00; Tarragona (Vendrell), de 12 id., de 00 a 00; Utiel (tipo Aragó), de 11 a 12 id., de 32 a 33; Valencia, de 11 a 12 id., de 30 a 32; Valencia, rosat, de 12 id.; de 00 a 00; Vinaròs, de 11 a 12 id., de 28 a 29; Moscatell (9 a 10° licor), de 15 id., de 00 a 00; Mistela blanca (9 a 10° licor), de 12 a 15 id., de 00 a 00; Mistela roja 9 a 10° licor) de 12 a 15 id., de 00 a 00; Vi blanc sec de Valencia, de 11 a 12 id., de 00 a 00 Vi blanc de la Manxa, de 11 a 12 id., de 32 a 34 Vi blanc de Catalunya, de 10 a 12 id., de 30 a 33 de Xerès y Màlaga. ordinaris y superiors, de 50 a 250 francs.

Ceta, 13 de setembre de 1913—El director de Estació, *Lluís Arizmendi.*

Societats y Ferrocarrils

COMPANYIA DE FERROCARRILS DEL NORD D'ESPANYA (tota la xarxa)

Ingressos dies 11 al 21 d'agost.

Any 1913	Pessetes	3.279,9705'09
Any 1912	—	3.226 796'47
Diferencia	—	52.2738,62

Ingressos del 1 de janer al 21 d'agost

Any 1913	Pessetes	81.830,717'89
Any 1912	—	80.359,264'27
Diferencia	—	1.521,453'72

Barcelona. 9 de setembre de 1913.—El secretari del Comitè, *Alfred Fuster.*

Butlletí meteorològic

Día 15 de setembre

DEMATÍ

Baròmetre al nivell del mar	750'62
Temperatura a la sombra	18'1
Direcció del vent	N.O.
Humitat	40

TARDE

Baròmetre al nivell del mar	758'36
Temperatura a la sombra	21'9
Direcció del vent	S.O.
Humitat	36

EN LES VINTIQUATRE HORES

Temperatura. — Màxima: Sol, 26'2. — Reflector, 17'2. — Màxima: Sombra, 23'6. — Màxima, Sombra, 14'1. — Velocitat del vent 315 kilómetres.

Ateneu Pi i Margall

DE LA BARCELONETA

Hores de visita al Dispensari Mèdic públic gratuit

Nas, gorja y orelles, a càrreg del doctor Francisco Moreu, tots els dilluns y dimecres, de 6 a 7 tarde.

Malalties de nois, a càrreg del doctor M. Roig y Roig, tots els dilluns, dimecres y divendres, de 9 a 10 del matí.

Medicina general, a càrreg del doctor Lluís G. Nogués y Gurri, tots els dilluns, dimecres y divendres, de 7 a 8 tarde.

Malalties dels ulls, a càrrec del doctor Lluis Bonet Comajuncosa, tots els dimars, dijous y dissabtes, de set a vuit tarde.

Cirugía y malalties de la dóna, a càrreg del doctor J. Vicedo Bonmatí, tots els dimars, dijous y dissabtes, de 6 a 7 tarde.

CRONICA DE FORA

Informació d'Espanya

(PER TELEFON I TELEGRAF)

Madrid 12 de 15 matinada 9 nit

Lo de l'industria textil

La R. O. relativa a l'informació oral sobre l'industria textil que publica avui la «Gaceta», diu aixís:

«Il lustre Sr.:

En vista de les peticions dirigides al ministeri per nombrosos patrons i obrers de l'industria textil, relacionades amb la R. O. del 10 del corrent, i essent d'interés que a l'informació preceptuada per aquella s'aporti el major nombre de datos que sigui possible per a formar judici exacte del problema, S. M. el rei (q. D. g.) s'ha servit disposar que en els quatre darrers dies del periode determinat per l'esmentada Real Ordre, o sigui del 22 al 25 de setembre, ambdós inclosos, puguin concórrer els patrons i obrers de l'industria textil a informar oralment davant de l'Institut de Reformes Socials en ple, el qual anunciará oportunament l'hora en que l'esmentada informació se verificará.

De Real Ordre l'hi dic a V. I. als efectes oportuns.

Madrid, 13 de setembre de 1913. — Alba.»

Les noticies rebudes avui a Foment son favorables en extrem a la solució del conflicte entre les Companyíes i els carrilaires de Manresa a Berga.

Els acords de l'assamblea d'ahir nit autoritzat a la junta directiva per a continuar les gestions fins a aconseguir el propósit que volen els obrers, o, una vegada fracassats, declarar la vaga, donen marge a que augmenti la confiança entre les autoritats de Barcelona i particularment al senyor Gasset, de que molt aviat s'arribi a un accord total en les diferencies que separen a obrers i empreses.

La mort del baró de Bonet

Varis periódics, al donar compte de la mort del baró de Bonet, li dediquen efectuosos elogis.

El viatge d'En Poincaré

Per més que encara pot ésser modificat el programa del viatge de M. Poincaré, és el següent:

En tren especial entrará a Espenya el 6 d'octubre, arribant a Madrid a les deu del matí del dia 7, a l'estació del Nord.

Se compondrá el tren d'un cotxe-saló, varis de primera i wagó restaurant.

Des de l'estació el president anirá al Palau, on ocupará les habitacions en que s'allotjá el princep de Battemberg.

Les persones del seguici de M. Poincaré s'allotjarán en el departament que ocupá el ministeri d'Estat.

Entre les festes figuren: un banquet de gala al Palau, seguit de recepció, i un altre a l'ambaixada de França; una funció de gala en el Reial; cacera regia en el Pardo i una excursió a Toledo.

Encara no está decidit si és fará una excursió a l'Escorial.

M. Poincaré visitará el Museu del Prado, la Real Armería, el Col·legi Francés i l'Hospital de Sant Lluís dels francesos.

M. Poincaré embarcará en un vaixell de guerra francés i després de passar revista a l'esquadra espanyola marxará a Marsella.

El president sortirá de Madrid cap a Cartagena la nit del 9, acompanyat del president del Consell de ministres d'Espanya.

Accidents ferroviaris

Saragoça. — A Casetas ha topat un tren de mercaderíes amb una máquina que maniobrava, resultant el maquinista Rojas ferit gravíssim, el maquinista Ricard Sánchez amb lesions a una cama, el fogainer Martí Cimeno amb contusions, el conductor Manuel Moreno també amb contusions, el capataç Fabiá Renacha amb contusions a una cama i el moço de tren Ramón Pardiña amb una contusió al pit.

Jerez de la Frontera. — Ha descarrilat un tren ascendent de mercaderíes, quedant fóra de la via 10 wagons, quatre d'ells volcats.

No hi ha hagut desgracies.

La via está interceptada i no quedará expedita fins demá.

Assamblea

Bilbao. — A la Diputació s'ha celebrat una Assamblea de més de 60 alcaldes, acordant-se demanar a la Diputació l'autonomía dels municipis de Viscaia i la reducció del pressupost provincial, amb l'objecte de eviar els recárrecs contributius sobre la propietat, l'industria i el comerç.

Conflicte que acaba

S'ha rebut un telegrama de Riotinto, dient que ha quedat solucionada la vaga d'aquella estació.

La producció vinícola

Segons l'avenç estadístic de la producció vinícola firmat pels enginyers de totes les seccions agronómiques del regne, se calcula que's recullirán 29.568,215 quilás métrics en raim aquest any, i que's produirán amb ells 16.465,000 hectólitres de most, quantitat que donará una disminució de 88,826 hectólitres de la producció de most, encara que la verema ofereixi augment de 1.213,034 quintars més de raim.

El bisbe de Jaca

El bisbe de Jaca, electe arquebisbe de Tarragona, ha escrit al comte de Romanones, anunciant-li per a quan s'obrin les Corts una interpel·lació, demanant que a la clerecía de tot Espanya se li pagui lo que per falta de crédit se li deixá de pagar en desembre darrer.

Elecció

Han sigut elegits senadors per Guadalajara i Albacete el marqués de Salobral i don Enric Alba, respectivament.

La «Gaceta»

Publica:

Real ordre determinant el sou dels professors de terme de les Escoles industrials d'Arts i Oficis.

Altra disposant que'ls governadors civils ordenin amb la major urgencia als Ajuntaments que tinguin llogats locals per a escoles públiques nacionals de primera ensenyança que invitin als amos de les finques a consignar en el contracte d'arrendament la clausula de que abans d'entaular desahuci per falta de pagament estiguin obligats a donar compte al ministeri per a que aquell Centre, d'accord amb el de Governació, disposi lo convenient per a pagar el deute.

Ambaixador

Telegrafíen de Buenos Aires, que'l president d'aquella República, don Roc Saenz Peña, té intenció d'oferir al doctor Marc Avellanet, el cárrec de ministre plenipotenciari i ambaixador extraordinari a Espanya de la República Argentina en aquesta Cort, que ha quedat vagant per mort de don Eduard Wilde.

El doctor Marc és un dels ministres més notables de l'Argentina i ha sigut candidat a la Presidencia de la República.

L'ex-capità Sánchez

Consell de guerra

Els fills petits de l'ex-capitá Manuel Sánchez solicitaren veure a son pare i se'ls concedí permís.

Sánchez abraça molt emocionat als nois i aquests s'afarraren al coll de son pare, que plorava amargament.

Des de les vuit del matí la guarda de les presons militars, reforçada, estava formada en el carrer del Rosari, per a tributar els honors corresponents a l'arribada dels generals que formen el tribunal del Consell.

En el carrer havía escás públic.

A la porta del departament de presos estaven un capitá i dos tinents, que examinaven de dalt a baix als que entraven i als periodistes ens exigien el carnet o document que acrediten nostra personalitat.

Al final de l'escala també es veien quefes i oficials.

A dos quarts de nou se montá a la porta de presons una guarda de dotze homes, a les ordres d'un sargent i un cabo.

Parelles d'ordre públic, de seguretat i guardia civil a cavall rodejaven l'edifici.

A aquesta hora començá a véure's molt públic en els voltants de l'edifici, que no podía acostar-se per impedir-ho un piquet.

A les vuit i minuts començaren a arribar els generals del Consell de guerra. Tambe arribá el jutjat militar que instruí la causa.

A les 8'40 arribá el defensor de Lluisa Sánchez. Cinc minuts després arribá Lluisa en un cotxe de Sanitat militar, precedit de una parella de la guarda civil i escortat per un piquet del mateix cós. Dintre del cotxe amb la processada anaven un cabo i una parella de la guarda civil i un empleat de la presó de dónes.

Darrera del cotxe anava molta gent. El cotxe se situá davant de la porta de la presó. Lluisa baixá rápidament i entrá en l'edifici. Vestía de negre i tapava son rostre amb un vel.

Al sortir de la presó de dónes per a dirigir-se a les presons militars, s'havía situat en els voltants molta gent, que feu manifestacions hostils a Lluisa, donant crits de Mori la salvatge! i altres.

En el trajecte fins les presons militars no ocorregueren incidents.

Els ordenances que estigueren encartats arribaren acompanyats del brigada de l'Escola Superior de Guerra.

A les nou i minuts arribá el general Tovar en l'automóbil del Centre Electrotécnic.

Aleshores sortí el capitá Cillanueva, secretari del jutjat instructor, i aná a la Capitanía general per a recullir els autos formats amb motiu de l'informació d'abans d'ahir d'«España Nueva».

Forces de la guarda civil de cavallería i del cós de seguretat i la guarda de la presó prestaven servei de vigilancia en el carrer del Rosari.

Poc després de l'arribada dels individus del tribunal i de Lluisa Sánchez, quedaven en el carrer alguns curiosos en escás nombre.

Començá el Consell de guerra en les presons militars observant-se molt rigor per a l'entrada en la sala.

Es aquesta, una habitació d'uns set metres cuadrats.

A l'esquerra de l'entrada está col·locat l'estrada amb la taula per al tribunal.

A la dreta altra taula amb les peces de convicció, que són: tres ganivets de postres, dos ordinaris, un martell de fuster, una serra, una destral de fuster, un rellotge d'or amb sa cadena i uns estutxs d'alhajes.

En el centre se col·locá al reu i darrera el secretari.

Darrera d'aquest, están els bancs per al públic.

A l'estrada hi han 14 sillons per al tribunal.

Darrera de la taula del relator hi ha uns bancs per a la premsa. Sols hi caben nou periodistes; els demés escriuen sobre els genolls, sobre els berrets, com poden.

Sols se permeté entrar a unes dotze persones del públic, puix com la sala és molt petita estava ja plena amb les persones que per son cárrec debíen assistir a l'acte.

María Lluisa no assisteix a la vista per haver-se negat, en us de son dret.

Comença el judici baix la presidencia del general Tovar. Entra l'ex-capitá Sánchez. Vesteix americana i hermilla de color gris i pantaló negre. Fa una reverencia davant el tribunal i es col·loca davant del banquet, el president li ordena que prengui seient.

El processat permaneix seré mirant amb extranyesa per tots costats.

Comença la lectura de l'apuntament pel relator.

El defensor de Lluisa demana que per a abreviar se llegeixi sols lo que interessa a la defensa sobre la conducta que la processada ha observat a la presó.

El defensor d'En Sánchez demana que es llegeixin sols la fulla de serveis i antecedents dels trastorns mentals del processat i de les persones de sa familia que han patit també malalties mentals.

El fiscal diu que no hi está conforme, preferint que aquest punt es tracti estan presents els metges.

El defensor accedeix.

L'ex-capitá Sánchez dirigeix freqüents mirades, somrient a son defensor, i escolta amb molta atenció la lectura de l'apuntament.

Un quefe de l'exércit entra en el local on se celebra la vista, dient al jutge que a Manolita, la filla d'En Sánchez, no la deixen sortir del convent on está reclosa, per a que comparegui com testimoni.

Conforme avança la lectura de l'apuntament, En Sánchez fa esforços per aparentar tranquilitat.

Com está prop de la taula dels periodistes, des d'allí pot observar-se que de quan en quan sospira, que sos ulls brillen extraordinariament i que apreta amb força les barres.

Quan se llegeix la dil·ligencia de la trobella dels restes del senyor García Jalón, notem que la descripció causa gran efecte al processat, peró aparenta tranquilitat.

El president demana els autes per a examinar les fotografíes dels restes d'En Jalón.

Els demés membres del tribunal també les examinen.

El defensor d'En Sánchez protesta de la assistencia a l'acte del brigada de l'Escola Superior de Guerra, qual presencia estima improcedent.

El president accedeix, previa conformitat del fiscal, a que's retiri el brigada.

El president mana que surtin quants testimonis es trobin presents en la sala.

Els defensors manifesten que'ls périts no fa falta que surtin, peró sí els testimonis, perque escolten dil·ligencies desconegudes per a ells, que, al saber-les, poden modificar la declaració al ésser interrogats.

El brigada de l'Escola Superior de Guerra se retira del local.

El relator se mostra fadigat i el president suspen el judici per uns moments.

En Sánchez se posa dret i el president ordena que sigui traslladat a sa cel·la.

En Sánchez marxa sol sense ésser custodiat.

Reanuat l'acte a les 10'50, l'ex-capitá ocupa novament son lloc.

El relator continúa la lectura de l'apuntament.

El president ordena que En Sánchez se enretiri un poc, apropant-se fins la taula del fiscal.

En el costat oposat, damunt un banquet, coloquen les robes que portava En Jalón a l'ésser assassinat.

El defensor d'En Sánchez demana que's llegeixi integra la fulla de serveis de son defensat. Aixís és fa.

Entre el públic que assisteix a l'acte figura don Albert Palomeche, fiscal de la Suprema Cort de Justicia de la República Argentina, cárrec equivalent al de fiscal del Tribunal Suprem d'Espanya.

En la fulla de serveis d'En Sánchez consta que assistí a 79 accions de guerra, en la campanya de Cuba.

Té quatre creus roges de primera classe i la de Sant Armengol.

No consten correccions ni apercibiments en els 28 anys i 7 mesos que ha pertenescut a l'exércit.

Al llegir-se la declaració de Lluisa, afirmant els delictes d'incest, En Sánchez, que permaneixía immóbil, reflexa en son semblant gran sofriment moral, peró aviat se posa tranquil, segons sembla, i dirigeix mirades a son defensor i als periodistes.

La darrera declaració de Lluisa acusant a son pare com únic autor del crim i detallant com se realizá, l'escolta En Sánchez impávid, fent de quan en quan moviments de sofriment.

L'acusació concreta i terminant de la declaració de Lluisa produeix en el tribunal i demés persones que's troben en la Sala fonda impressió.

El secretari del jutjat instructor capitá Cillanueva, per indicacions del president, mostra el martell amb que, segons Lluisa, son pare matá a En Jalón.

El defensor d'En Sánchez demana el martell.

Quan el té en les mans el reclama el defensor de Lluisa, canviant-se entre ambdós defensors frases dures, que per ésser en veu baixa, no arriben a nosaltres.

Se suspén la vista a l'una de la tarde, per a reanuar-la a dos quarts de quatre.

El defensor d'En Sánchez aconsellá a aquest que no assisteixi a la vista.

En Sánchez digué:

—Deixi-ho escoltar-ho tot des de la primera a la darrera paraula.

Quan se suspengué l'acte per a reanuar-lo per la tarde, Lluisa quedá en presons militars.

No detallem la lectura de l'apuntament, perque els fets i dil·ligencies de la causa son ja coneguts per les informacions que hem trasmés.

Durant la sessió del matí, María Lluisa estava en la cel·la número 4 de les presons sons militars, acompanyada d'una infermera i d'una parella de la guarda civil. Está molt trista i ha passat quasi tot el temps plorant.

El padrí Buig estigué aquest matí en les presons militars per a veure als processats, peró no els hi deixaren veure. Vestía tratjo fosc i gorra negra. Sa presencia en les presons militars passá quasi inadvertida del públic.

A les 3'20 arribaren a les presons militars el president del tribunal general Tovar, el capitá Cillanueva i altres individus del consell, en un automóbil del Centre Electrotécnic.

En Sánchez no ha volgut menjar. Ha pres solament una taça de caldo.

A Lluisa se li portá el menjar de la presó de dónes i el rebutjá. La parella i el cabo de la guarda civil que la curtodiaven se van fer portar el dinar d'una taverna, invitaren a Lluisa, i aquesta acceptá i menjá, conversant animadament amb els guardes.

A les dues començaren a arribar a presons militars els periodistes per a la sessió de la tarde.

El personal de la presó ens digué que En Sánchez está molt quebrantat i amilanat a conseqüencia de l'efecte que li ha produit la sessió del matí.

En els voltants de la presó hi ha més públic que pel matí. Les precaucions són les mateixes.

A dos quarts de quatre ocupa son setial el general Tovar i se reanua la vista.

Entra En Sánchez, precedit del governador de les presons militars i ocupa el banquet tranquilament, fent una reverencia al tribunal.

El relator segueix la lectura de l'apuntament.

Se nota que En Sánchez está molt trist.

Se llegeix l'inscripció en el Registre civil dels fills que tingué Lluisa, que apareixen com fills llegítims d'En Sánchez i sa esposa.

Se llegeix la partida de defunció del darrer noi.

A continuació llegeix el resúm de tot lo actuat.

En Sánchez permaneix immóbil.

S'observa que mira de reull la banqueta on están les robes d'En Jalón.

Després fixa la vista a terra, permaneixent amb el cap baix i creuats els dits de les mans.

De quan en quan En Sánchez sospira, procurant disimular-ho.

Després d'acabar la sessió d'aquest matí, el jutjat militar se traslladá a la Capitanía general per a donar compte de la sessió al general Domingo Bazán.

A l'acabar la sessió del matí, Manolita Sánchez aná a veure a son pare, desenrotllant-se una escena commovedora. En Sánchez demaná permís per a que'l deixessin menjar amb sa segona filla, peró no se li otorgá el permís, lo qual li causá gran contrarietat.

María Lluisa, parlant aquesta tarde amb el capitá Cillanueva, se mostrava temerosa de trobar-se amb son pare.

Demá el tribunal del Consell de guerra se traslladará a l'Escola Superior de Guerra per a procedir a la reconstitució de l'escena del crim.

El trajecte des de les presons militars a la Escola Superior de Guerra estará convenientment vigilat.

Després de lo que hem comunicat abans en el Consell de Guerra sobre l'assassinat del senyor García Jalón, el relator llegí l'informe de l'auditor.

Durant la lectura se sent cantar a un soldat que está en el pati.

L'ex-capitá Sánchez dirigeix a son defensor freqüents mirades de tristesa, com interrogant-lo.

A l'arribar a la lectura de l'escrit del fiscal, diu aquest que pot prescindir-se de la lectura per a no cansar al tribunal.

Els defensors se mostren conformes.

Un dels vocals del Consell demana que's llegeixin les conclusions i la prova que's proposa. Aixís és fa.

El relator fa constar que'l fiscal li ha comunicat que no estima necessaria la realització de la dil·ligencia de reconstitució del crim en els pabellons de l'Escola Superior de Guerra.

En Sánchez diu, per medi de son defensor, que desitjaría assistir a l'esmentada dil·ligencia.

El defensor demana que's celebri la dil·ligencia i que a ella assisteixi el processat.

El defensor de Lluisa demana que's dispensi a aquesta d'assistir i que després se li podrá preguntar quan se vulgui, per lo que no hi ha necessitat de fer-li passar aquest moment de dolor.

El defensor d'En Sánchez demostra eloqüentment la necessitat de que assisteixi la Lluisa a l'esmentada dil·ligencia, perque havent en aquests dues referencies diferéntes de cóm es cometé el crim, és necessari que concreti i aclari qui acusa.

El fiscal diu que no pot obligar-se als processats a que assisteixin a aquestes dil·ligencies.

El president estima que's discuteixi prematurament aquest punt.

Entén que les parts deuen sotmétre's a les resolucions de la presidencia.

El fiscal diu que no pot obligar-se als informes.

A les 5'15 se suspén el consell per a reunir lo més tard.

En Sánchez s'acosta a son defensor i se li sent dir:

—No tinc interés en anar a l'Escola de Guerra, peró com Lluisa m'acusa, crec dec anar-hi per a que a ma presencia concreti els fets.

Durant el descans se comenta el cinisme i la tranquilitat aparent d'En Sánchez.

Entre els assistents se nota certa animadversió i repugnancia contra ell.

Aquesta tarde han celebrat una entrevista Lluisa i Manolita Sánchez. S'abraçaren i besaren efusivament plorant les dues.

A les 5'55 s'ha reanuat la vista.

El relator llegeix les declaracions prestades pels testimonis en el sumari.

Apertura de Tribunals

Aquesta tarde s'ha celebrat el solemne acte de l'obertura de tribunals.

El ministre de Gracia i Justicia, de toga i amb el gran collar de la justicia, ha donat lectura al discurs reglamentari.

Després d'un exhordi, diu, entre altres coses:

No hem sapigut els governants o no haveu tingut vosaltres la virtut o el privilegi de lliurar-vos de la murmuració pública, i per culpes propies o agenes, és lo cert que des de les columnes de la premsa diaria, fins al recó mes apartat de la llar, es senten i es llegeixen frases, potser lliscadés sense bastant intenció, peró que fereixen vostre crédit i posen en entredit vostra autoritat.

. . . .

En els primers anys de la meva vida, quan cursava en les aules la carrera de Dret, quan ja advocat vaig començar a exercir la professió, trobar-me pels carrers amb el jutge o amb el magistrat despertava en mon esperit, com en el de tota la gent, un sentiment de consideració respectuosa. Vivien aquells funcionaris no exas consanment de la totalitat dels atributs propis de sa gerarquía. No eren segurament ni millors ni de major aptitut que'ls d'avui; peró aquesta relació externa amb la societat teníen una conciencia de sa missió i de son deure, que si no ha desaparescut es troba encalfat esmortuida.

El jove d'avui que veu a aquests funcionaris alternar amb els demés mortals a tot arreu, competir, a vegades, en actes socialment admesos, peró juridicament, condemnats; ésser els primers en entregar-se a les alegres expansions de la vida íntima; consagrar tot o la major part del seu temps als casinos i als cafés, i ser fácils en donar-se a la murmuració o a la crítica malparladora; aquest jove que ho veu, les persones que això saben, no poden, no, sentir per tals funcionaris aquella veneració que jo experimentava al donar els primers passos en l'exercici de la carrera.

Hi ha que buscar les causes que a aquesta crisi condueixen per a posar-hi eficaç remei, que no és just que una classe com la vostra, tant digna de respectes, per excepcions que, si son públiques, son en canvi molt escasses, puguin sufrir les conseqüencies colectivament, ni sería tampoc soportable que's bis en els propis i en estranys el decaiment moral que acompanya a la pérdua de la fé que és necessari que inspirin els encarregats d'administrar justicia.

. . . .

Mana la Llei que de les sessions dels judicis orals se n'aixequi un acta.

L'acta del judici deu resumir tot lo que's desenrotlli a presencia del Tribunal.

Així, existint en un document la recopilació de lo succeit, quan les sentencies declaressin fet provat lo que no respongués a l'exactitut, sería fàcilment exigible la responsabilitat, perque de modo indubtable es demostraría l'evidencia de l'erro; però avui els recursos contra aquest possible mal són inútils, i la llibertat i l'hisenda dels ciutadans poden dependre de la major o menor serenitat d'esperit amb que vegi la Sala lo que davant d'ella es desenrotlli.

. . . .

El Jurat no's troba lliure d'acusacions; pel contrari, com atacant-lo no's contrauen responsabilitats, se'l censura diariament amb violencia i es cometen contra d'ell tota classe d'injusticies. Bastaría, no obstant, conèixer aquelles causes de gravetat suma que necessariament passen pel ministeri, per a convèncer's de que procedeix amb molta més energía de lo que la gent pensa. Ademés, quan se formen estadistiques dels fallos dels jutges populars sol passar que s'escullen a caprici les quantitats sense pendre's sisquera'l treball d'analitzar-les, per a saber amb exactitut quins erros li són realment imputables.

Hi ha que regonèixer amb tota imparcialitat que són freqüents els casos, no ja d'erros, sinó de veritable venalitat que tal volta comenci en la formació de les llistes de Jurats a satisfacció completa dels que podríem anomenar professionals del veredicte; però si bé és cert que aquest mal existeix i que és causa de que l'oppinió s'escandalitzi a voltes amb sobra de fonament, no per això ha de negar-se que sería injust atribuir a l'institució en sí lo que és obra de factors secundaris, que amb suma facilitat, podríen ser eliminats de quant amb ella es relaciona.

No he de descendir a l'extrem de senyalar on hi ha el perill, hi la causa veritable del mal; n'hi ha prou amb dir que la forma en que avui se procedeix ho fa possible per a que, sense majors esclariments, arribem a aquesta conclusió: Es forçós, és urgent que desaparegui lo que pugui ésser causa del descrèdit del Jurat, i deu senyalar-se una direcció nova, que sigui frè de concupiscencies i aturador per les demasíes.

Hi ha que començar per fer que sigui revestida de tota classe de solemnitats la formació de les llistes. Deu encarregar-se d'això a les Sales de Govern de les Audiencies, amb l'intervenció del fiscal i amb assistencia dels lletrats defensors en les causes corresponents al període de que's tracta; i, ademés, per a allunyar de l'acte del judici de tota idea d'artifici, en el moment de la formació d'aquestes llistes i no en cap altre, hauríen de plantejar-se totes les recusacions. D'aquesta manera, procedirien els tribunals amb una gran energía per a exigir a tots els ciutadans el compliment dels séus devers, obligant a l'assistencia amb quants apremis fossin necessaris, no ho dubteu, les classes cultes, els elements socials de major estima donaríen exemple d'austeritat, en noble emulació amb els més modestos ciutadans, per a qui delinqueixi, sigui qui sigui, sofrís el càstic que mereixés i per a que l'injustament acusat trobés en aquesta institució l'ampar de la seva ignoscencia.

Diem en les primeres pàgines d'aquest treball que deuría ésser motiu de justa preocupació la manera com venen funcionant les Sales de lo Civil.

. . . .

Molt temps fa que's discuteix sobre qual sia el millor organisme intermig entre'ls Jutjats i les Territorials. L'establiment del judici oral feu que's creessin moltes Audiencies més tard reduides amb gran acert a les capitals de les provincies; i just és declarar que aquests organismes han respost complidament al seu objecte i que's mantenen prestigiosos sense que's degui pensar en substituir-los. I essent com són, aquestes Audiencies l'ascens natural dels jutges, a elles deuría portar-se el concixement d'assumptes civils en la forma i proporció que sembli raonable.

. . . .

Profondament expansiu, amant del progrés en tot i, per lo tant, en la ciencia del Dret, m'atapaira un gran temor quan veig que's pretenen reformes radicals de procediment, sense precedir-les de la preparació deguda i sense comptar amb els elements suficients per a assegurar l'éxit de l'avenç.

Vingué essent una preocupació durant molts anys, lo enormement cara que resultava entre nosaltres la Justicia. Procurar abaratir-la era l'ideal de quants es consagren a la professió. Recentment un esperit resolt abordá aquest problema amb entusiasme i amb fé. A ningú pot cabre dubte de que's consagrá a aquesta obra un gran esforç ni de que animava al reformador el més viu desig d'encertar. Se publicaren els nous aranzels judicials, i tots sabeu lo que ha succeit, per lo que no és necessari que m'esforci en demostrar-ho; sols vos diré que la millora encareix la Justicia en lloc d'abaratir-la, que's proclama unánimament la necessitat de sa rápida rectificació, i que si no's fés sería un acte de demencia en els homes de bona fé llençar-se a les aventures d'un litigi.

Serveixi'ns l'exemple de profitosa ensenyança i no pensem en grans reformes sense saber abans si trepitjem terreny ferm i si estem segurs de l'encert.

. . . .

Començava jo a viure quan aquells gloriosos llegisladors de 1869, anant a posar els fonaments de l'Espanya nova, promulgaren les lleis inoblidables del Registre i del Matrimoni civil.

El Registre de naixements se portava a les parroquies, que eren el centre únic d'inscripció per a quants veníen al món. En elles també es verificaven els matrimonis i allí quedaven inscrits. Aquests dos actes, potser els més importants de la vida del ciutadà, estaven entregats a la clerecía. Ambdós sagraments eren per a l'Iglesia d'igual importancia, i a través dels temps l'existencia del ciutadà i la base de la constitució de la familia havíen sigut monopolitzats per l'Iglesia amb veritable oblit dels drets i de les prerrogatives de l'Estat. La Nació sobirana cregué arribat el moment de la reivindicació i aquestes dues lleis foren de obres primerament realitzades en aquell brillant període de nostra historia.

La lluita entaulada tingué, en l'ordre polític, un desenllaç allavors fatal per a les noves idees; foren aquestes vençudes, i en l'eclipse d'aquell saludable avenç naufragà la llei del matrimoni, a la qual se dirigiren totes les malvolences, quedant en canvi arrelada en nostra llegislació la conquesta representada per la del Registre civil.

Però lo cert és que, a pesar d'aquesta desigualtat de fins i de l'identitat perfecta en l'essencia d'aquelles lleis, quan fou arribada l'hora de la rectificació no alcançà aquesta sinó a una de les dues, la del matrimoni, quedant viva per a sempre la del Registre civil.

El retrocés s'operà en virtut d'un decret revelador de tant lamentable intransiencia, que a través del temgps passat encara no és possible jutjar-lo amb serenitat, perquè fou una obra de passió id e fanatisme.

. . . .

El pas que allavors se donà en defensa dels furs del poder civil no fou considerat per cap de les escoles com a terme i fi de la qüestió tants anys plantejada; però s'exigía de les dugues parts deposar intransigencies que havíen sigut funestes en el passat i que no devíen servir en lo futur per a noves i acalorades disputes entre l'Església i l'Estat. Lo que's creà allavosr fou una obra de pau, de harmonía i de concordia, deixant al temps la justificació de sí la fòrmula hauría encertat a portar a la realitat el pensament i els propòsits d'aquells legisladors.

. . . .

Seguidament el fiscal ha llegit la seva memoria.

Coincideix amb el ministre en lo referent al tribunal popular, exposant la necessitat e purificar el seu funcionament.

El fiscal a diserta llargament, a estones en termes purament especulatius i a voltes com home polític, sobre l'anarquisme i les seves propagandes.

L'acte ha estat menys concorregut que altres anys.

Accident desgraciat

Al passar aquest matí una secció d'artillería pel carrer d'Alcalá, un cabo fou llançat del matxo que montava, quedant enganxat a un dels estrebs.

El genet rebé varis cops que li causaren lesions d'importancia.

Fou curat en la clínica d'urgencia, on quedá.

El Marroc sagnant

De Melilla

Melilla.—A les cinc de la tarde, a bordo del «Virgen de Africa», embarcá una companyía d'intendencia manada pel l'oficial primer senyor Ayala, que va a Ceuta.

El general Jordana i altres despediren en el moll a les tropes expedicionaries.

Una petita columna, composta de tropes de policia indígena, un esquadró de Taxdir i Alcántara, va batre al ir en les immediacions d'Harcha a una partida de bandolers de Ulad-Alday.

Aquests tingueren dos morts i varis ferits.

En Sengangan va fer explossió una barrineda de les pedreres, resultant ferits dos paisans.

De Catalunya

Torelló

Es nota en tots els pobles del riu Ter gran moviment i inquietut entre els obrers de l'art fabril, per voler que'ls siguin aplicats els beneficis del R. D. del 24 del passat agost.

A Torelló els vocals obrers de la Junta local de Reformes Socials, han acudit a l'alcalde per a que reunís l'esmentada junta amb el fí de pendre accords sobre aquest assumpte, havent-se negat a això l'alcalde, don Joan Tornamira. Lo mateix ha fet el governador.

—Per al proper diumenge está accordat celebrar un gran míting comarcal en el qual se pendrán importants accords.

Informació de l'estranger

França

«Le Petit Parisien», diu que l'incident franco-grec queda à clos la setmana entrant amb un banquet, ofert per M. Poincaré al rei Constantí, en el qual se canviarán brindis afirmant l'amistat tradicional de França i Grecia.

M. Pichón fou informat ahir de's acords adoptats en la conferencia celebrada pel ministre de Grecia a París senyor Romanos, amb el rei Constantí.

Aquest marxarà cap a Anglatetra el dia 15 d'aquest mes.

El senyor Romanos ha sortit cap a París.

«Le Journal», en un despatx de Berlín, diu que'l rei de Grecia tornarà avi t a Alemanya amb l'objecte de revistar el regiment del qual és coronell honorari.

—Louviers.—Prop de Pitres, en un pas a nivell d'un tren ha topat amb un automóbil en el qual viatjaven dos parisencs.

Tots dos han quedat morts instantaniament.

L'automóbil ha quedat destruit.

Russia

Petersburg.—L'ambaixador d'Espanya a Russia torna à a Sant Petersburg amb l'únic objecte de presentar les seves cartes de comiat.

DARRERA HORA

Madrid, 16 de 1 a 3 matinada

Lo d'En Sánchez

Mes del Consell de guerra

Es reprén la sessió del Consell de Guerra a dos quarts de sis de la tarde.

Es llegeixen declaracions de testimonis que consten en el sumari. Al llegir-se la de María Lluisa en que diu que son pare la deshonrá abans d'ésser dona, en Sánchez es conmou per primera vegada, plora un xic, peró's serena immediatament recobrant la seva freda actitut.

El defensor del capitá demana que's llegeixi l'escrit en el qual demanava un examen de les facultats mentals de son defensat.

El fiscal sol·licita la lectura de diligencies supletories amb motiu de l'informació que publicá'l dissabte «España Nueva». A l'acabar-sel a lectura el fiscal autoritzat pel president pregunta a En Sánchez si's ratifica en el seu darrer careig.

En Sánchez contesta que tot és una falsetat i la prova está en l'indignació que li produí la lectura d'aquell treball periodístic.

Se sospén el judici fins a demá.

Durant la celebració de la vista, María Lluisa ha permanescut en una habitació apart, abatudíssima, plorosa, acompanyada de l'infermera de la presó. S'ha negat quasi a pendre aliment.

La nota del dia és l'interès insistent que demostra En Sánchez de que María Lluisa assisteixi a la reconstitució del crim a l'Escola de Guerra.

S'ignora encara que decidirà'l capità general respecte aquesta inspecció ocular.

Del Marroc

Males noves?

En els centres oficials se diu aquesta tarde que s'han rebut en el ministeri de la Guerra importants telegrames del Marroc, que no's facilitarán a la premsa fins que'ls coneguin En Romanones i En Luque en els séus punts més essencials.

Informació de Catalunya

Barbará del Vallés

SUICIDI. — En aquest terme de Barbará del Vallés i en el kilómetre 347 de la vía del Nord, s'ha tirat al tren número 2,263 de les 16'10 el veí de la propera ciutat de Sabadell, Salvador Casas.

El Jutjat d'aital poble, tot seguit s'ha constituit al lloc del fet, procedint a l'aixecament del cadávre des d'on ha sigut portat al dipósit municipal.

En transcurs de menys d'un mes són dos els morts que en el referit lloc han ocorreguts i produits per les locomotores.

EGMAR

LA MEJOR DEL MUNDO

DINER en 1.ª hipoteca i sobre valors des de'l 3 per 100 anyal, en lletres a propietaris, industrial i comerciants des de'l 12 per 100 al mes.

DINER en 2.ª hipoteca, usde'ruits, parts indivises, i sobre genres, pan, carruatges i to a garantia que convingui. Rambla de Santa Mònica, 4, entressol.

Gramofons, discs i rotlos autopianos
COMPRA, CANVI i LLOGUER
New-Phono. - Ample, 35, Barcelona, i sucursal Plaça Trilla, 4, Gracia

Preus de sotscripció:

Barcelona el mes . . . . 1'00 Ptes.
Espanya trimestre . . . . 4'50 »
Estranger 9

El : Poble : Català

Diari Federal Nacionalista Republicà

Butlletí de sotscripció

Don _____

de _____ *carrer* _____ *núm.* ____

se sotscriu per un trimestre començant el dia ____ *de* _____

de 1913.

FIRMA

_____

NOTA: Per a sotscriure's enviar el present butlletí a l'Administració d'EL POBLE CATALÀ, acompanyant l'import de la sotscripció en lliurança de fácil cobrament

FORA PÈL MOIXÍ

Els POLVOS COSMÉTICS DE FRANC treuen en pocs minuts el pèl de qualsevol part del còs, mata ses arrels y no torna a sortir. No irrita'l cutis. Aquest depilatori es utilissim a les senyores que tinguin pèl moixi (vello) a la cara y brassos, pera que aixi puguin destruirlo. UN POT, 2'50 ptes. — S'envia certificat per correu si per endavant se rebon 3'50 ptes. en LLIURANSA de Giro Mutu o segells de correu.

Farmacia Borrell
CONTE DE L'ASSALT (CARRER NOU), NÚMERO 52 - BARCELONA

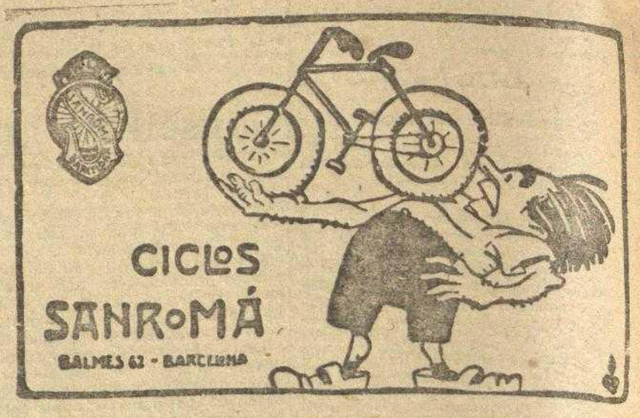

El A. B. C. Hospital, 121
Màquines per a cosir, garantitzades
Des de 30 pessetes
Accessoris i reparacions

Locals i quadres
amb i sense força motriu per a industries i magatzems.
N'hi ha per a llogar fora i dintre de Barcelona.—Propietats: Per allogarlos ràpidament registreu-los en la
OFICINA TECNICA DE SEGURS
Girona, 11, segón. De 9 a 10 de 3 a 4

URALITA ROVIRALTA

PERA TEULADES
ECONÓMIC - INCOMBUSTIBLE - LLEUGER - ETERN
Demàninse mostres, Catàleg y Pressupostos
ROVIRALTA & C.º, ENGINYERS
Plassa Antoni López, número 15, principal.—Telèfon, número 1,664
Direcció telegràfica y telefònica: "URALITA" - Barcelona

Col·legi Montserratí
PLAÇA DEL REI, NÚMERO 1. PRIMER

Locals espaiosos ben asoleiats i ventilats, abundós i modern material pedagògic, professorat actiu i competent.
La nova directora promet a les famílies que vulguin honrar aquest centre d'ensenyança enviant ses filles, que hi conqueriràn la cultura física intel·lectual i moral que produeix la propia satisfacció i l'admiració de tothom.

La directora
Dolors Roca

Esqueles mortuories se n'admeten fins a les dues de la matinyta

Els **vòmits, coragre, ardors, inapetencies pesadesa, bilis y dolors de l'estòmac, cintura y esquena, etcètera,** desapareixen al següent dia de usar el

ESTOMAGO ARTIFICIAL

De venda a totes les farmacies y Drogueries

Desapareixen en tres dies les **dispepsies, gastralgies y catarros gástrics,** com ho certifiquen milers de curats. Refuseu com a falsificades les caixes que no portin la firma dels únics concessionaris per Espanya, **J. Uriach y C.ª-Barcelona**

GRAN EMPRESA FUNERARIA

Societat Anónima

40 Sucursals amb teléfon a Barcelona i pobles agregats

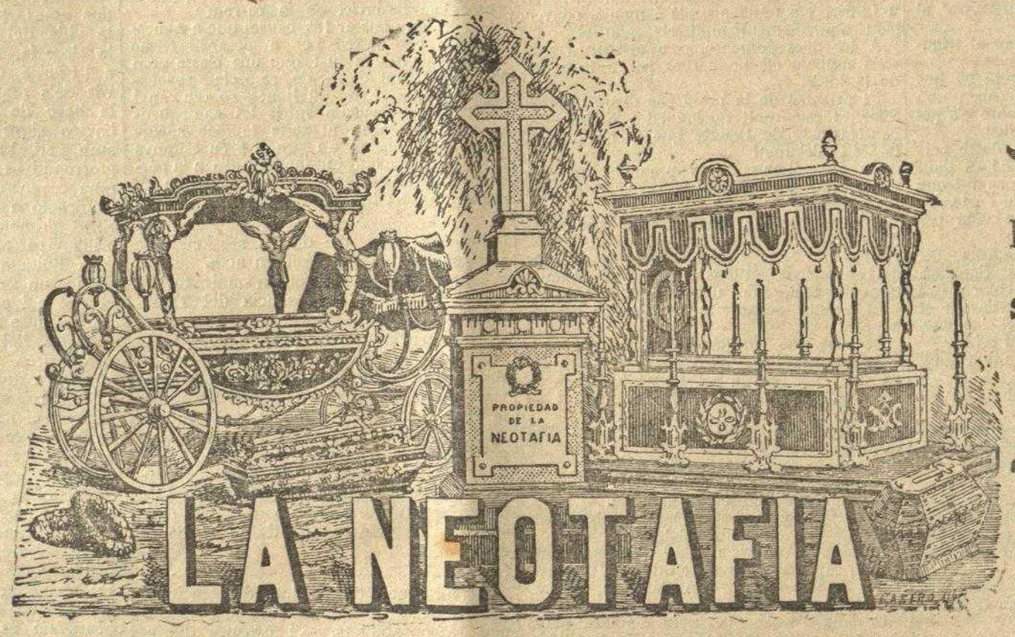

Enterros des de el més sumptuós al més modest; d'aquets des de 25 ptes.

Central: Rambla Catalunya, 29 - Teléfon 397

Tallers, fábrica i cotxeres: CAMPO SAGRADO, 24 - Teléfon 2.691

Estufa de desinfecció, portátil a domicili, única a Barcelona

VARILAXINA

El mes modern laxant

Es composa de cinc laxants vegetals diferents, peró d'acció equivalent. La seva acció es constant i idèntica. El còs no s'hi acostuma. No produeix irritació.

Dipósit: **A. Serra. Pelai. 9**